

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra pastorální a spirituální teologie

Mgr. Jana Mária Liguori Čekanová

Nástroj Božieho milosrdenstva

Matka Alfonza Mária - Alžbeta Eppingerová,
zakladateľka Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Marta Lucie Cincialová, Th.D.

Obor: Teologie a spiritualita zasvěceného života

OLOMOUC 2011

Prehlasujem, že som bakalársku prácu vypracovala samostatne a použila som pritom len uvedené pramene a literatúru.

V Spišskej Novej Vsi, dňa 26. marca 2011

Moja vďaka patrí Bohu za Matku Alfonzu Máriu Eppingerovú, zakladateľku Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa, ktorej členkou smiem byť.

Ďakujem Marte Lucii Cincialovej, Th.D. za odborné vedenie práce, cenné rady, podnety a pripomienky. Zároveň ďakujem spolusestrám za otvorenosť a zdieľanie sa.

OBSAH

Úvod.....	5
1 Božie milosrdenstvo vo Svätom Písme a v chápaní Katolíckej cirkvi	7
1.1 Pojem milosrdenstva v Biblii	7
1.1.1 Božie milosrdenstvo vo svetle Starého zákona	9
1.1.2 Predstavenie milosrdenstva v Novom zákone.....	11
1.2 Vykúpenie ako prejav milosrdenstva	13
1.3 Milosrdenstvo v poslaní Katolíckej cirkvi	16
1.3.1 Božie milosrdenstvo ohlasované Cirkvou	16
1.3.2 Milosrdenstvo uskutočňované Cirkvou.....	17
2 Doba a život Matky Alfonzy Márie	20
2.1 Historicko-sociálne súvislosti na prelome 18. a 19. storočia vo Francúzsku.....	20
2.2 Život Matky Alfonzy Márie	22
2.2.1 Detstvo Alžbety Eppingerovej	23
2.2.2 Pozvanie k duchovnému rastu v období školských rokov.....	24
2.2.3 Tajomstvo skúšok a vízie	26
2.2.4 Založenie rehole, jej rozširovanie a smrť Matky Alfonzy Márie.....	28
3 Dielo v rukách Vykupiteľa	31
3.1 Obraz a zámer založenia rehole	31
3.2 Rozmer milosrdenstva u Matky zakladateľky	33
3.2.1 Z Prvých pravidiel rehole Dcér Božského Vykupiteľa	34
3.2.2 Sedem „naj...“ o Matke Alfonze Márii.....	37
4 Odkaz milosrdenstva v živote Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa	39
4.1 Svedectvo prvých sestier	40
4.2 Svedectvo v Slovenskej provincii	42
4.2.1 Téma milosrdenstva vo formácii sestier.....	43
4.2.2 Skutky milosrdenstva v apoštoláte sestier	45
Záver	51
Bibliografia	53
Zoznam skratiek.....	58

ÚVOD

„Zasvätené osoby sú zvláštnym spôsobom povolané byť svedkami Pánovho milosrdenstva, v ktorom človek nachádza svoju spásu.“¹

Benedikt XVI.

Tajomstvo Boha je tak veľké, že ho vo svojich pojmoch a svojom myslení nikdy neobsiahneme. Jeho nekonečnosť sa však prejavuje i v konkrétnosti dní, v čom ho skôr spoznáваме, aj keď nedokonale. Nemyslíme tým iba na teoretické poznatky, ale na konkrétnu skúsenosť vo svojom živote.

Úžasnou vlastnosťou, cez ktorú kráča Boh v ústrety človekovi, je Božie milosrdenstvo. Tým sa nám dáva spoznať nielen ako Vládca a Stvoriteľ sveta, ale aj ako milujúci, dobrý, láskavý a starostlivý Otec, ktorý vo svojej činnej láske koná všetko pre záchranu človeka. Poslal svojho Syna na svet, aby ho vykúpil.

V každom čase Boh pozýva ľudí, aby boli pomocou svojim blíznym, aby cez nich mohol ukázať svoju lásku. Oni vydávajú svedectvo aj o Božom milosrdenstve, sú jeho nástrojom. Nástroj sám o sebe nič nezmože, lebo je potrebné, aby bol v správnych rukách a ochotne sa dal k dispozícii. Dobrý majster pre vykonanie potrebnej práce si posluží aj tým najjednoduchším nástrojom. Jedným z nich v rukách Božského Majstra bola Matka Alfonza Mária.

Téma bakalárskej práce *Nástroj Božieho milosrdenstva (Matka Alfonza Mária - Alžbeta Eppingerová, zakladateľka Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa)* je ponukou, aby sme sa pozreli na možnú formu spolupráce na diele vykúpenia prostredníctvom svedectva o Pánovom milosrdenstve. Dôvodom, pre ktorý som si zvolila prácu s týmto názvom je moja príslušnosť k tejto kongregácii. Cieľom štúdie je zistiť, čo inšpirovalo biskupa Mons. Rassa, keď povedal o Alžbete Eppingerovej, že je nástrojom Božieho milosrdenstva. Zároveň v akom zmysle bol jeho výrok konkrétnou odozvou v jej živote. Okrem toho by som chcela motivovať seba, ale aj spolusestry, aby sme viac spoznávali našu Matku zakladateľku, jej duchovnú skúsenosť a zamysleli sa nad tým, nakoľko sa naplňa odkaz milosrdenstva v našom svedectve.

---

¹ Úplné znenie homílie pápeža Benedikta XVI. počas vešpier na Deň zasväteného života [online], dostupné na: <<http://www.radiovaticana.org/in1/Articolo.asp?c=355086>>.

Pri písaní tejto práce sme vyhľadávali podklady v historických prameňoch, porovnávali texty, využívali sme induktívno-deduktívnu metódu a rozhovor.

Práca je rozdelená do štyroch kapitol. V prvej kapitole sa zameriame na to, ako sa chápe Božie milosrdenstvo v biblickej reči, pozrieme sa na koreláciu milosrdenstva s vykúpením a pripomenieme si úlohu Katolíckej cirkvi vo vzťahu k milosrdenstvu.

Druhá kapitola približuje život Matky Alfonzy Márie Eppingerovej s upozornením na kontext doby a udalosti, ktoré ju formovali k tomu, že sa stala nástrojom Božieho milosrdenstva.

Tretia kapitola zobrazuje novú rehoľnú kongregáciu a duchovný život Matky zakladateľky, ktorý je viditeľný aj z Prvých pravidiel rehole.

Štvrtá kapitola bude poukazaním na život členiek Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa (ďalej SDR) z pohľadu uskutočňovania odkazu Matky zakladateľky o milosrdenstve. Zameriava sa na svedectvo sestier Slovenskej provincie SDR.

Pri spracovaní týchto kapitol sme vychádzali zo *Svätého Písma*, využili sme encykliku pápeža Jána Pavla II. *O Božom milosrdenstve - Dives in misericordia* a čerpali sme z literárnych prameňov o Matke Alfonze Márii.

Nuž nazrime bližšie, čo sa ukrýva pod slovným spojením „Nástroj Božieho milosrdenstva“ v osobe Matky Alfonzy Márie Eppingerovej, aby sme tak aspoň trochu spoznali duchovnú cestu Božej služobnice. V súčasnosti sa pokračuje na jej procese blahorečenia a 29. 1. 2011 jej komisia teológov na Kongregácii pre kauzy svätých v Ríme uznala heroický stupeň čnosti.

1 BOŽIE MILOSRDENSTVO VO SVÄTOM PÍSME A V CHÁPANÍ KATOLÍCKEJ CIRKVI

V bežnej reči vnímame milosrdenstvo ako súcit a odpúšťanie. Biblia nám odhaľuje, že tento pojem ukrýva v sebe oveľa širší význam. Na jeho bohatstvo sa pozrieme v tejto kapitole cez prejavy milosrdenstva, ktoré sa nám odkrývajú zo Starého a Nového zákona. Zároveň si všimneme, aký je vzťah medzi milosrdenstvom a vykúpením a ako sa milosrdenstvo ohlasuje a uskutočňuje v Katolíckej cirkvi.

1.1 Pojem milosrdenstva v Biblii

Celé Sväté písmo, Kniha kníh, je popretkávané milosrdenstvom Boha.² Pre vyjadrenie vlastností milosrdenstva nachádzame v Biblii predovšetkým hebrejské pojmy *chesed* a *rachamim* a grécky pojem *eleos*. Tieto výrazy sú v slovenskom preklade Svätého písma vyjadrené viacerými termínmi: priazeň, milosrdenstvo, milosť, odpustenie, zľutovanie, zmilovanie, súcit, neha, miernosť, veľkodušnosť, zhovievavosť, nábožnosť, dobrotivosť, dobrota, láskyplnosť, láska, pokoj, vernosť.³

Pojem *chesed* je vo význame vernej oddanosti. Nie je to len vec citu ale činu prejavenej v náklonnosti pohotovej ku skutkom. Vyskytuje sa v rovine Boh a človek a v antropologickej rovine. Boh prejavuje svoje milosrdenstvo v celom stvorení a v dejinách. Najmä vtedy, keď sa ukazuje ľudská bieda, a to od jej začiatku až do konca. Človek bez milosrdenstva nemôže žiť, ale zároveň je pozvaný, aby sa na ňom aktívne podieľal. Musí preukazovať milosrdenstvo voči svojmu blížnemu, pretože tým nasleduje svojho Stvoriteľa.⁴ Človek je stvorený na Boží obraz a svojou láskou, úctou, dávaním Bohu toho, čo mu patrí, je schopný vnímať a aktívne odpovedať na túto priazeň z Božej strany. Máme sa naň každodenne pretvárať. My sa máme učiť milosrdenstvu.

---

² Porov. Gn 24,27; Ex 34,6; Nm 14,18-19;Dt 7,9.12; Rút 2,20; 1 Sam 20,8; 2 Sam 24,14; 1 Kr 3,26; 1 Krn 16,34.41; Neh 9,17; Ž 16,5; 24,6; 118; 136; Prís 3,3; 14,22; Sir 27,30-28,7; Iz 49,14n; 54,10; Jer 33,11; Dan 1,9; 9,4; Oz 4,1; Jon 4,2; Mich 7,20; Zach 1,16; Mt 9,13; 15,22.32; Lk 1,50.54.58.72.78; 10,36-37; Rim 12,1.8; 1 Kor 7,25; 2 Kor 1,3; Ef 4,32; Flp 2,1; 1 Tim 1,2; Tít 1,4; Hebr 2,17; Jak 2,13; 5,11; 1 Pt 3,8; 2 Jn 3; Júd 1,21.

³ Porov. LÉON-DUFOUR, X. (red.), *Slovník biblickej teológie*. Zagreb: Kršćanska Sadašnjost, 1990, s. 575-579, 581.

⁴ Porov. *Tamže*, s. 576.

Nachádzame ho aj pri uzatváraní zmluvy a preto má často charakter vernosti. Nie je len akousi ozvenou pudovej dobroty, ktorá sa môže aj mylíť, ale je to uvedomovaná chcená dobrota, ba je to odpoveď na vnútornú povinnosť voči druhému a tým vernosť voči sebe samému.⁵ Ak sa uzatvára zmluva (zaväzuje sa k nejakému záväzku, povinnosti) medzi dvoma nerovnocennými stránkami (kráľ a poddaní, Boh a človek), nadriadený prejavuje podriadenému *chesed* - nezaslúženú milosť, priazeň, dar, láskavosť, odpustenie. Ide tu o vernosť záväzkom bez ohľadu na to, čo prinesie budúcnosť. Všetko, čo Boh koná nie je samozrejmosťou, ale prejavom jeho priazne, lásky, milosrdenstva - *chesedu* voči človeku či národu.⁶ On sám je mierou svojho milosrdného sklonenia sa k človeku, on je mierou zmluvy, on je zmluva sama, lebo zmluva s človekom znamená, že človek je povznesený k účasti na vnútrobožskej medziosobnej vzťahovosti medzi Otcom a Synom.⁷

Druhým výrazom na vyjadrenie milosrdenstva v hebrejskom texte je pojem *rachamim*. Vyjadruje pudovú náklonnosť nejakej bytosti k druhej, znamená zmilovanie, zľutovanie, mať súcit. *Rechem* prekladáme do slovenčiny ako materské lono, vyjadruje emocionálnu prepojenosť matky s dieťaťom.⁸ Takáto prepojenosť je aj medzi Bohom a človekom, akýsi pud nehy púta Boha k svojmu ľudu. Je pohnutý zľutovaním, súcitom a láskou. Pán tým nesie aj vlastnosti matky ako je to zachytené v knihe u proroka Izaiáša: „Či zabudne žena na svoje nemluvňa a nemá zľutovania nad plodom svojho lona? I keby ona zabudla, ja nezabudnem na teba.“ (Iz 49,15), alebo na inom mieste: „Ako keď niekoho teší matka, tak vás budem ja tešiť“ (Iz 66,13). Z hlbokého spojenia matky s dieťaťom vzniká voči nemu jedinečná láska. Táto nezištná a nezaslúžená láska je požiadavkou srdca. Je teda akoby "ženským" variantom mužskej vernosti voči sebe, ktorá sa označuje slovom *chesed*. V Starom zákone je naznačená rozličným spôsobom: ako oslobodenie od nebezpečenstva, od nepriateľov, ako odpustenie hriechov jednotlivca alebo celého národa, a napriek nevernosti človeka ako pevná vôľa splniť prísľuby a nádeje vzťahujúce sa na posledné veci.⁹

---

⁵ Porov. *Tamže*, s. 575.

⁶ Porov. TRSTENSKÝ, F., Téma Božieho milosrdenstva na stránkach Svätého písma. In KOL. AUTOROV, *Prvý kongres apoštolov Božieho Milosrdenstva na Slovensku*. Košice: Harlequin, 2010, s. 15.

⁷ Porov. POSPÍŠIL, C. V., *Jako v nebi tak i na zemi: Náčrt trinitárnej teológie*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007, s. 158.

⁸ Porov. LÉON-DUFOUR, X. (red.), *Slovník biblickej teológie*, s. 575.

⁹ Porov. JÁN PAVOL II., *Dives in misericordia*. Encyklika *O Božom milosrdenstve* (zo dňa 30. decembra 1980). Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 1993, poznámka 52, s. 25-26.

Grécky pojem *eleos* je prekladom hebrejského *chesed*, ktorý zahŕňa v sebe vernosť, ale je aj prejavom súcitu a milosrdenstva voči úbohým a utláčaným.¹⁰ Termín *eleos*, nájdeme aj pri preklade hebrejského výrazu *rachamim*, ktorý sa do gréčtiny prekladá aj pojmom *charis* - milosť.¹¹ Oba grécke výrazy sa nachádzajú v textoch Nového zákona pri terminológii, ktorá hovorí o milosrdenstve. Pôvod slova *eleos* je vo výraze *elaion*, čo v preklade znamená rozlievajúci sa olej. Vidieť tu krásnu symboliku, že milosrdenstvo je láska Boha, ktorá sa rozlieva na ľudí.¹²

1.1.1 Božie milosrdenstvo vo svetle Starého zákona

Božie milosrdenstvo je nám odhalené už v prvej knihe Svätého písma. Od počiatku mal Boh so svetom a človekom presný spasiteľný plán, ktorý nezmaril ani prvý hriech. Každá iniciatíva Boha smeruje ku konečnému cieľu Božieho zjavenia, ku spásu ľudí. Z knihy Genezis sa opätovne presvedčame o добрote, milosrdenstve a láske Boha voči ľuďom, ktorý aj v dnešných časoch všetko riadi len na dobré, pre šťastie a na spásu človeka. Boh prináša spásu, ktorá je prejavom a dôkazom jeho milosrdnej lásky a spravodlivosti.¹³

Boží ľud Starej zmluvy vo svojich dlhých dejinách zakúsil Božie milosrdenstvo zvláštnym spôsobom. Izrael bol ľuďom zmluvy s Bohom, ktorú častejšie porušil, ako plnil (porov. Sdc 3,7n). Keď si však uvedomil svoju neveru, vtedy sa dovoľával milosrdenstva (porov. 1 Kr 8,33-53). O milosrdenstve často hovorili proroci, pričom ho spájali s Božou láskou. Pán miluje Izrael takou láskou ako otec či matka svoje dieťa, nežnosťou podobnou manželskej, preto mu odpúšťa viny, neveru i zradu (porov. Iz 54,6n; Jer 31,20; Oz 2,21-25). Ak zbadá u neho ľútosť a úprimné pokánie, preukáže mu milosť. V náuke prorokov milosrdenstvo znamená zvláštnu moc lásky, ktorá znáša aj hriech a neveru vyvoleného ľudu, i keď sú veľké a početné, zotiera ich a odpúšťa (porov. Ez 39,25-29).¹⁴

Nekonečnosť milosrdenstva sa zjavuje v okamihu, keď si človek uvedomí svoju hriechnosť. Boh preukazuje svoju nehu voči tým, ktorí k nemu vo svojej biede volajú

---

¹⁰ Porov. LÉON-DUFOUR, X. (red.), *Slovník biblickej teológie*, s.575, 835.

¹¹ Porov. *Tamže*, s. 582-583.

¹² Porov. TRSTENSKÝ, F., Téma Božieho milosrdenstva na stránkach Svätého písma, s. 20.

¹³ Porov. *Sväté písmo Starého i Nového Zákona*. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2000, s. 41-42. Z Úvodu do knihy Genezis od Jozefa Heribana.

¹⁴ Porov. JÁN PAVOL II., *Dives in misericordia*, 4.

a vystupuje ako ochranca chudobného, siroty a vdovy. Boh sa zmilúva a odpúšťa. Vidíme to najmä na Sinaji. Zatiaľ čo Boh odovzdával Mojžišovi tabule Zmluvy, Áron na naliehanie ľudu urobil zlaté teľa, ktorému sa klaňali ako svojmu bohu. Avšak toto tvrdé porušenie zmluvy premohol sám Pán, keď potvrdil, že môže slobodne prejavovať milosrdenstvo každému, komu bude chcieť (porov. Ex 33,19) a vyhlasuje, že jeho nežnosť môže zvíťaziť nad hriechom, pričom jeho svätosť neutrpí nijakú ujmu. Boh na vrchu Sinaj hovorí Mojžišovi o sebe samom. V knihe Exodus, ako na jedinom mieste Písma, Hospodin vymenúva svoje vlastnosti: „*Pán, Pán je milostivý a láskavý Boh, zhovievavý, veľmi milosrdný a verný. On preukazuje milosrdenstvo tisícom, odpúšťa nepravosť, zločiny a hriech, ale nič nenecháva nepotrestané: [...] do tretieho a štvrtého pokolenia!*“ (Ex 34,6-7) Tu vidíme pôsobenie milosrdenstva až do tisíceho pokolenia. Boh odpúšťa hriechy kajúcnikom, ale neodstraňuje dôsledky činov človeka. Závažnosť hriechu sa odzrkadľuje aj tým, že jeho dôsledky sú vnímané do tretieho a štvrtého pokolenia.¹⁵ Nesenie dôsledkov za hriech nie je trestom na záhubu, ale skrýva sa tu „*výzva Božieho milosrdenstva, ktoré trestá, aby priviedlo k obráteniu,*“¹⁶ k znovuzrozeniu dobra v človekovi. Úlohou trestu nie je zničiť, ale napraviť. Boh je ako milujúci otec, ktorý neničí, ale vychováva.

Boh sa prihovára k srdcu človeka, ale chce, aby hriešnik uznal svoju zlobu. Boh túži po jeho návrate a je odhodlaný mu odpúšťať. Zatvrdilosť hriešnika je jedinou hranicou Božieho milosrdenstva.

„*Božie milosrdenstvo je pre všetkých ľudí*“ (Sir 18,12b), nie je určené len vyvolenému izraelskému národu. Boh túto nežnosť žiada aj od človeka (porov. Sir 28,2-9). Vzájomná láska k druhým má prednosť pred celopalmi, vykonávanie spravodlivosti má korunovať milosrdenstvo - nežná láska, urážku alebo krivdu má sprevádzať odpustenie. Príkladom k tomu je sám Boh.¹⁷

Knihu žalmov by sme pre častý výskyt termínu milosrdenstvo - *chesed* mohli nazvať aj „*Knihou Božieho milosrdenstva.*“ V žalmoch často nachádzame to, čo sami prežívame: radosti a trápenia, úspechy a pády, lásku a opustenosť, pýtame sa, kde je Boh a zažívame jeho prítomnosť a milosrdenstvo. Cez silu obrazu a symbolu žalmista vyjadruje dôveru, ktorú vkladá v Boha, vzdáva mu vďaku a chválu.¹⁸ Biblická teológia

¹⁵ Porov. LÉON-DUFOUR, X. (red.), *Slovník biblickej teológie*, s. 576 - 578.

¹⁶ JÁN PAVOL II., *Salvifici doloris*. Apoštolský list *O kresťanskom zmysle ľudského utrpenia* (zo dňa 11. februára 1984). Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 1998, 12, s. 23.

¹⁷ Porov. LÉON-DUFOUR, X. (red.), *Slovník biblickej teológie*, s. 578 - 580.

¹⁸ Porov. TRSTENSKÝ, F., *Téma Božieho milosrdenstva na stránkach Svätého písma*, s. 21-22.

hovorí, že Boha spoznáваме z toho, čo urobil i čo robí. V Žalme 136 sa popisuje, čo všetko Boh urobil pre svoj ľud. Odpoveď na otázku: Prečo to urobil? - nájdeme v slovách: „*lebo jeho milosrdenstvo je večné,*“ ktoré sa ako refrén opakujú v každom verši tohto žalmu.¹⁹

Ján Pavol II. vo svojej encyklike *O Božom milosrdenstve* sa vyjadril takto: „*všetky knihy Starého zákona majú pre milosrdenstvo veľké množstvo výrazov. Azda by bolo ťažké hľadať v týchto knihách iba rozumovú odpoveď na otázku, čo je vlastne milosrdenstvo samo osebe.*“²⁰ Na základe toho, by sme mohli povedať, že Starý zákon nepodáva presnú definíciu milosrdenstva. Oslavuje Pánovo milosrdenstvo mnohými slovami, ale všetky smerujú k jednej hlavnej myšlienke: vyjadriť úžasné bohatstvo milosrdenstva a priblížiť ho človekovi.²¹

1.1.2 Predstavenie milosrdenstva v Novom zákone

Hoci samotný pojem milosrdenstvo v Novom zákone sa vyskytuje menej v porovnaní so Starým zákonom²², obsahová náplň tohto pojmu má tu svoje miesto. Nový zákon čerpá z bohatstva a hĺbky, ktoré sú vyjadrené v Starom zákone.

Ježiš chcel natrvalo vykresliť črty srdca Boha Otca. Všetky jeho skutky sú výrazom Božieho milosrdenstva, aj keď ich evanjelisti tak nenazývajú. Osobitne ich v tomto svetle zdôraznil evanjelista Lukáš.²³

Jeho evanjelium môžeme nazvať evanjeliom milosrdenstva. Zdôrazňuje v ňom Kristov súcit s trpiacimi, hriešnikmi a ľuďmi na okraji spoločnosti. Ježiš je záchrancom stratených, zástancom chudobných a sociálne opovrhovaných. Lukáš v evanjeliu povzbudzuje kresťanov, aby sa zapojili do poslania Cirkvi a žili svoje kresťanstvo vo svojom prostredí, v každodennosti života podľa Ježišovho príkladu a učenia.²⁴ Už v prvej kapitole Lukášovho evanjelia Panna Mária v Magnifikáte dvakrát spomína milosrdenstvo. Vo význame vernosti: „*milosrdenstvo z pokolenia na pokolenie*“

¹⁹ Porov. ŠPIDLÍK, T., *Slyšet Boha v ranním vánku*. Kostelní Vydří: Karmelitánske nakladateľstvá, 2005, s. 129.

²⁰ JÁN PAVOL II., *Dives in misericordia*, 4.

²¹ Porov. *Tamže*.

²² Výraz *eleos* sa vyskytuje v Novom zákone 27-krát. V hebrejskom texte slovo *chesed* sa nachádza 284-krát a *rachamim* približne 40-krát. Porov. TRSTENSKÝ, F., *Téma Božieho milosrdenstva na stránkach Svätého písma*, s. 14, 18. (V slovenskom preklade Svätého písma sa pojem milosrdenstvo v Novom zákone vyskytuje 44 - krát a v Starom zákone 231-krát.)

²³ Porov. LÉON-DUFOUR, X. (red.), *Slovník biblickej teológie*, s. 580.

²⁴ Porov. *Sväté písmo Starého i Nového Zákona*, s. 2218-2219. Z Úvodu do Evanjelia podľa Lukáša od Jozefa Heribana.

(Lk 1,50) a ktorým sa odvoláva na zmluvu: „*Ujal sa Izraela, svojho služobníka, lebo pamätá na svoje milosrdenstvo, ako sľúbil našim otcom Abrahámovi a jeho potomstvu naveky.*“ (Lk 1,54-55) Boh príchodom Ježiša na svet prejavuje svoje nekonečné milosrdenstvo, skláňa sa k človeku. Podobným prejavom Božieho milosrdenstva je aj narodenie Jána Krstiteľa staručkej Alžbete. Evanjelista uvádza: „*Keď jej susedia a príbuzní počuli, že jej Pán prejavil svoje veľké milosrdenstvo, radovali sa s ňou.*“ (Lk 1,58) Radosť je tu dôsledkom Božieho milosrdenstva. Zachariáš naplnený Duchom Svätým chváli Pána za vernosť zmluve: „*Preukázal milosrdenstvo našim otcom a pamätá na svoju svätú zmluvu, na prísahu, ktorou sa zaviazal nášmu otcovi Abrahámovi, že nás vyslobodí z rúk nepriateľov,*“ (Lk 1,72-73) a za Božie zľutovanie: „*Boh z hĺbky svojho milosrdenstva odpustí hriechy.*“ (Lk 1,78) Radosť je typická pre Lukášovo evanjelium. Božie milosrdenstvo je prameňom radosti pre toho, kto verí.²⁵

Ježišov postoj milosrdenstva sa tiahne celým Lukášovým evanjeliom a je prejavovaný v konkrétnych skutkoch. Ježiš reaguje na prosby a uzdravuje, odpúšťa hriechy (Porov. Lk 4,38-40; 5,12-13.20-26; 7,3-10.13-15.37-48; ...), jeho súcit sa prejavuje v pozornosti, ktorú venoval ľuďom (Porov. Lk 13,10-17) a v spôsobe ako ich prijímal (Porov. Lk 19,1-10). Cez podobenstvá nás sprevádza školou milosrdenstva. Podobenstvo o milosrdnom Samaritánovi (Porov. Lk 10,30-37) nás učí, že sme povinný preukazovať milosrdenstvo všetkým bez rozdielov a v konkrétnej aktivite tu a teraz.²⁶ V podobenstve o neplodnom figovníku (Porov. Lk 13,6-9) ukazuje Boh svoju trpezlivosť a starostlivosť. Božie srdce darujúce sa v láske a túžiace po láske, však neobveseľujú tí, čo sa považujú za spravodlivých, ale kajúci hriešnici, podobní stratenej a znovu nájdenej ovci (Porov. Lk 15,1-7) alebo drachme (Porov. Lk 15,8-10), alebo márnotrátneému synovi, ktorého návrat milujúci otec plný zľutovania očakáva a keď ho zbadá beží mu v ústrety, aby ho vybozkával (Porov. Lk 15, 11-32).²⁷

Najvýraznejšie je prejavené Ježišovo milosrdenstvo na kríži. Lukáš zaznamenáva Spasiteľovu prosbu: „*Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia.*“ (Lk 23,34) a to aj po výsmechu, ktorý sa mu dostal. Znášal nielen fyzické ale aj psychické utrpenie. Ježiš na kríži, uprostred vlastných múk, reaguje na všetky urážky a rúhania odpustením, a tým, ktorí v neho veria a ľutujú svoje hriechy, sľubuje večný život. Kajúcemu lotrovi sľubuje: „*Veru, hovorím ti: Dnes budeš so mnou v raji.*“ (Lk 23,43) Kristovo

²⁵ Porov. TRSTENSKÝ, F., Téma Božieho milosrdenstva na stránkach Svätého písma, s. 25-26.

²⁶ Porov. BENEDIKT XVI., *Deus caritas est*. Encyklika *O kresťanskej láske* (zo dňa 25. decembra 2005). Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2006, 15, s. 24.

²⁷ Porov. LÉON-DUFOUR, X. (red.), *Slovník biblickej teológie*, s. 580-581.

milosrdenstvo nepozná hranice. Aj vo chvíli smrti vie odpustiť tým, ktorí ho v živote nepoznali. V Lukášovom evanjeliu milosrdenstva ľudia vždy dostávajú druhú šancu.²⁸

Boha ako Otca milosrdenstva (porov. 2 Kor 1,3), ktorý sľubuje svoje milosrdenstvo všetkým veriacim (porov. 1 Tim 1,2; 2 Tim 1,2; 2 Jn 3) predstavuje vo svojich listoch aj apoštol Pavol. On ohlasuje šírku a prehojnosť splnenia zámeru milosrdenstva v spásu a pokoji. Keď Židia odmietli Božie milosrdenstvo, domnievajú sa, že dosiahnu spravodlivosť vlastnými skutkami zachovávaním Zákona, do nekonečného kruhu Božieho milosrdenstva sú priťahovaní pohania. Aby však mohli požívať milosrdenstvo, všetci musia uznať, že sú hriešnici, pretože: „*Boh totiž všetkých uzavrel do nevery, aby sa nad všetkými zmiloval.*“ (Rim 11,32)

Ježiš nám vo svojej blahozvesti podáva podstatnú podmienku vstupu do nebeského kráľovstva. Vyžaduje od učeníkov povinnosť, aby boli milosrdní, ako je milosrdný ich Otec (porov. Lk 6,36). Raz budeme súdení podľa toho, koľko milosrdenstva preukazujeme svojim bratom a sestrám a v nich samému Ježišovi (porov. Mt 25,31-46). Kresťan musí milovať a spolucítiť, nesmie si uzavrieť svoje vnútro pred bolesťou svojho brata, lebo Božia láska prebýva iba v tých, ktorí sú milosrdní (porov. 1 Jn 3,17).²⁹

Naším povolaním je láska. Milovaní Bohom sme pozvaní milovať a vedení Božou láskou a milosrdenstvom, poznávať Boha v Kristovi Ježišovi. On je náš Mesiáš, ktorého z lásky k človeku posielala Boh Otec „*aby nezhynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život.*“ (porov. Jn 3,16)

1.2 Vykúpenie ako prejav milosrdenstva

Boh povolal ľudí ku spásu a tento jeho plán nezmaril ani hriech a odmietnutie človeka. Namiesto záhuby im prisľúbil Vykupiteľa, svojho Syna, ktorý ich vyslobodí z moci Zla a vráti do náručia Lásky.

Mesiášske poslanstvo Krista sa dovŕšuje na kríži a v zmŕtvychvstaní.³⁰ Ježišova smrť a vzkriesenie sú základným pilierom kresťanskej viery. Skutočnosť vykúpenia nám na jednej strane, z hľadiska ľudského rozmeru, odhaľuje nesmiernu veľkosť, dôstojnosť a hodnotu človeka tým, že Kristus, vznešený Vykupiteľ, v plnej miere

²⁸ Porov. TRSTENSKÝ, F., Téma Božieho milosrdenstva na stránkach Svätého písma, s. 26-27.

²⁹ Porov. LÉON-DUFOUR, X. (red.), *Slovník biblickej teológie*, s. 581-582.

³⁰ Porov. JÁN PAVOL II., *Dives in misericordia*, 7.

zjavuje človeka človekovi. Na druhej strane však nemožno nezbadat' božský rozmer tajomstva vykúpenia, ktorý je viditeľný vo veľkosti lásky Otca. On za záchranu svojho stvorenia neváha obetovať ani svojho jednorodeného Syna napriek tomu, že človek porušil zmluvy, ktoré mu Boh už viac ráz ponúkol. Boh je verný sebe samému, je verný svojej láske k človekovi a k svetu, neustupuje pred ničím. Jeho láska je väčšia ako hriech, ako slabosť, je silnejšia ako smrť. Je stále ochotná pozdvihnúť, odpúšťať.³¹ „*Toto zjavenie lásky sa volá aj milosrdenstvo. A toto zjavenie lásky a milosrdenstva má v dejinách ľudstva svoju formu a svoje meno: volá sa Ježiš Kristus.*“³²

Ježiš z Nazareta celým svojím životom, slovami i skutkami, ohlasoval milosrdenstvo ľudskému pokoleniu, ale keď ho v plnej miere potreboval, od človeka ho nedostal. V ťažkých chvíľach svojho utrpenia sa obracia na Otca, ktorého lásku ohlasoval a milosrdenstvo celou svojou činnosťou dosvedčoval.³³ Zdalo by sa, že Otec, hoci je, ba práve preto, že je „*bohatý na milosrdenstvo*“ (porov. Ef 2,4), ponechal svojho Syna úplne opusteného, keď dopustil, aby ho ľudia pribili na kríž. Avšak Boží Syn dokonale zakúsil na sebe Božie milosrdenstvo, Otcovu lásku, vo svojom vzkriesení.³⁴ „*Svojím zmŕtvychvstaním nám ukázal Kristus Boha milosrdnej lásky práve v tom, že vzal na seba kríž ako cestu ku vzkrieseniu.*“³⁵

Kristus podstupuje utrpenie a smrť na kríži za hriechy ľudí. Neukrižoval ho Otec, ale ľudia, ktorí neprijali Božiu ponuku spásy. Ježišova smrť na kríži je sviatosťou tejto Božej vernosti a lásky k človeku. Neexistuje žiadny hriech, nad ktorým by nezvíťazila Božia láska, veď Boh v svojej vernosti a láske premohol najstrašnejší hriech na Golgote - ukrižovanie vteleného Božieho Syna. Kristov kríž teda nie je prejavom Božieho hnevu, ale Otcovej lásky k človeku.³⁶ Kto miluje, je ochotný a chce darovať seba samého. Takto sa práve láska stáva spojivom medzi človekom a Bohom. Je to však výzva i pre človeka, aby i on seba spolu so svetom odovzdal Bohu.

Kristov kríž nie je ani koniec, ani zlyhanie Krista a jeho posolstva. Posledné slovo Boha a jeho zmluvy odznelo na svitaní tretieho dňa po jeho umučení, keď ženám anjeli po prvýkrát zvestovali Zmŕtvychvstalého a v jeho zmŕtvychvstaní nekonečnú lásku

---

³¹ Porov. JÁN PAVOL II., *Vykupiteľ človeka*. Encyklika (zo dňa 4. marca 1979). Rím: Slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda, 1980, 9-10, s. 25-28.

³² *Tamže*, 9.

³³ Porov. JÁN PAVOL II., *Dives in misericordia*, 7.

³⁴ Porov. *Tamže*, 8.

³⁵ *Tamže*.

³⁶ Porov. POSPÍŠIL, C. V., *Ježiš z Nazareta, Pán a Spasiteľ*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006, s. 331.

Boha Otca.³⁷ Uveriť v ukrižovaného Syna znamená „*vidieť Otca*“ (porov. Jn 14,9), znamená veriť v existenciu a moc lásky vo svete. Tá dokáže premôcť všetko zlo, ktoré spútava človeka. Pápež Ján Pavol II. zdôraznil: „*Veriť v takúto lásku znamená veriť aj v milosrdenstvo. Ono je totiž nevyhnutnou zložkou lásky, je akoby jej druhým menom.*“³⁸ Milosrdenstvo je ochrana pred záplavou zla dnešného sveta i večnou záhubou.³⁹

Kristov kríž svedčí o víťazstve nad zlom, ktoré porazil svojou poslušnosťou. Udalosť na Golgote sa stáva súdom nad hriechom i súdom nad samotnou smrťou ako dôsledkom hriechu. A smrť je odsúdená, pretože Bohočlovek svojou smrťou zničil smrť. V ňom sa završuje dielo spásy. Zmŕtvychvstanie Krista je posledným dôkazom toho, že Kristus je skutočne Mesiáš, vyvolený Boží, je dovŕšením celého zjavenia milosrdnej lásky vo svete, ktorý trpí na rozličné zlo. Zároveň upriamuje náš pohľad na večnosť.⁴⁰

Tajomstvo Božieho Vykúpenia je mystériom lásky zo strany Krista k svojmu nebeskému Otcovi. Ježišova obeť na kríži predstavuje zadosťučinenie, ktoré vo vysokej miere presahuje hriechy človeka a všetky obety ľudí dané Bohu. „*Okrem toho, mystérium vykúpenia je tajomstvom milosrdnej lásky Najvznešenejšej Trojice,*“⁴¹ ako to vyjadril pápež Pius XII, ktorý pokračoval, že božský Vykupiteľ vyliatím svojej predrahej Krvi, nadobudol nesmierne bohatstvo zásluh, čím obnovil a zdokonalil tú zmluvu priateľstva medzi Bohom a človekom, ktorá bola porušená vinou Adama a neskôr nevernosťou vyvoleného národa.⁴² Ovocie spásy, pochádzajúce z lásky Otca a Syna „*sa nevzťahuje len na odčinenie hriechu, ale s láskou obnovuje v človekovi tú tvorivú silu, ktorou môže znova dosiahnuť plnosť života a svätosti pochádzajúcej od Boha. Vykúpenie takto prináša so sebou zjavenie milosrdenstva v jeho plnosti.*“⁴³

Veľkonočné tajomstvo sa stáva vrcholom zjavenia a uskutočňovania milosrdenstva. Zároveň Kristus zjavuje seba samého ako nevyčerpatel'ný prameň milosrdenstva.

---

³⁷ Porov. JÁN PAVOL II., *Dives in misericordia*, 7.

³⁸ *Tamže*.

³⁹ Porov. *Tamže*.

⁴⁰ Porov. *Tamže*, 8.

⁴¹ PIUS XII., *Haurietis aquas*. Encyklika *O úcte k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu* (zo dňa 15. mája 1956). Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2009, 36, s. 20.

⁴² Porov. *Tamže*, 35-36.

⁴³ JÁN PAVOL II., *Dives in misericordia*, 7.

Milosrdenstvo sa na konci vekov zjaví ako láska, tu v časnosti sa však láska musí prejavovať a uskutočňovať ako milosrdenstvo. Poslanie Krista, poslanie milosrdenstva, nekončí, ale pokračuje v živote jeho ľudu, v živote Cirkvi.⁴⁴

1.3 Milosrdenstvo v poslaní Katolíckej cirkvi

Kristus nemlčal, teda nemôže mlčať ani Cirkev⁴⁵, hoci ju nenávidia a prenasledujú. Kto iný má hovoriť svetu Pravdu, ak nie práve Cirkev? Nie pravdu sveta, ale pravdu Boha! Cirkev musí celou svojou činnosťou vydávať svedectvo o Božom milosrdenstve podľa nauky Starého a Nového zákona, najmä podľa učenia Ježiša Krista. Má vyznávať toto milosrdenstvo ako spásonosnú pravdu viery potrebnú pre život a snažiť sa uvádzať milosrdenstvo do života veriacich, vzývať ho, ba priam sa ho dovolávať.⁴⁶

1.3.1 Božie milosrdenstvo ohlasované Cirkvou

Z prebodnutého Srdca Vykupiteľa na kríži sa zrodila Cirkev⁴⁷, ktorá ako Kristovo tajomné telo (porov. Kol 1,24) pokračuje vo zvestovaní a prijímaní Božieho milosrdenstva. „Cirkev hlása Božie milosrdenstvo a z neho žije v bohatej skúsenosti svojej viery a svojej nauky;“⁴⁸ pričom najviac ho vyznáva a uctieva, hovorí zásadný text, „keď sa utieka k Ježišovmu srdcu.“⁴⁹ Ono je akoby stredom a pre ľudí najprístupnejším spôsobom zjavenia lásky milosrdného Otca, ktoré je najvnútornejším jadrom mesiášskeho poslania Syna človeka.

Cirkev vyznáva a hlása milosrdenstvo a privádza ľudí k prameňom Spasiteľovho milosrdenstva. Opatruje a rozdáva z týchto prameňov. Dôležitou úlohou pre údy Kristovho tela je rozjímanie o Božom slove a prijímanie Eucharistie i sviatosti zmierenia. Privádzajú nás k nevyčerpatelnej láske, ktorá sa chce s nami spájať, vstupovať do nás, dáva nám zakúšať milosrdenstvo, totiž lásku mocnejšiu ako hriech.

---

⁴⁴ Porov. *Tamže*, 7-8.

⁴⁵ „Biblické slovo „ekklesia“, ktorým sa označuje Cirkev, znamená „zvolanie [zhromaždenia]“. Označuje zhromaždenie tých, ktorých Božie slovo zvoláva, aby tvorili Boží ľud, a ktorí tým, že sa živia Kristovým telom, sa sami stávajú Kristovým telom (Cirkvou).“ *Katechizmus Katolíckej cirkvi*. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 1999, 777, s. 207.

⁴⁶ Porov. JÁN PAVOL II., *Dives in misericordia*, 12.

⁴⁷ Porov. *Katechizmus Katolíckej cirkvi*, 766.

⁴⁸ JÁN PAVOL II., *Dives in misericordia*, 13.

⁴⁹ *Tamže*.

Dokonalosť nekonečného Boha skrýva v sebe nekonečnosť milosrdenstva i vôle Otca prijať a odpustiť svojim márnotravným synom pre zásluhy Kristovej obety. Prekážkou odpustenia sa môže stať jedine nedostatok dobrej vôle v človekovi, neochota k obráteniu a pokániu, čiže zotrvávanie v zatvrdlosti, odporovanie milosti a pravde, najmä odmietaním svedectva Kristovho vykúpenia.⁵⁰ „*Preto Cirkev vyznáva a hlása obrátenie. [...] Obrátenie sa k Bohu je teda vždy výsledkom „nájdania“ Otca, ktorý je bohatý na milosrdenstvo. Opravdivé poznanie Božieho milosrdenstva a dobrotivej lásky je tiež večným a nesmiernym prameňom obrátenia.*“⁵¹

Úlohou Cirkvi nie je len ohlasovať Božie milosrdenstvo, prejavené v ukrižovanom a vzkriesenom Kristovi, ale najmä svedčiť životom Božieho ľudu, a tak mať účasť na mesiášskej úlohe Krista a v istom zmysle v nej pokračovať.

1.3.2 Milosrdenstvo uskutočňované Cirkvou

Neviditeľný Boh sa stáva viditeľným v Kristovi a skrze Krista, v jeho živote, slovách i skutkoch, i v jeho smrti a zmŕtvychvstaní. Takto sa v Ježišovi Kristovi zjavuje Boh Starého zákona, ktorý je Bohom milosrdenstva. Život Krista je pre Cirkev výzvou k činnosti a k uskutočňovaniu milosrdenstva.

Milosrdná láska v medziľudských vzťahoch nikdy nie je jednostranná. I keď sa zdá, že aktívny je ten, kto dáva, v skutočnosti i darca býva vždy obdarovaný. I on sám sa dostáva do postavenia obdarovaného, prijímateľa milosrdenstva. Preukázané milosrdenstvo je však skutočne milosrdenstvom vtedy, keď ho nepreukazujeme s pocitom nadradenosti a pýchy, ale v pokornom presvedčení, že i my ho dostávame od tých, ktorým ho preukazujeme. Ak chýba tento vzájomný vzťah, a ak milosrdenstvo nekráča ruka v ruke s pokorou, nie je to žiadne milosrdenstvo.

Jednou z hlavných úloh Cirkvi je hlásať a vnášať do života tajomstvo milosrdenstva. V mene tohto tajomstva Kristus káže, aby sme vždy odpúšťali.⁵² Ako nám Boh odpustil, tak máme i my odpúšťať svojim bratom (porov. Mt 6,14-15). V encyklike *O Božom milosrdenstve* pápež napísal: „*odpustenie dokazuje, že vo svete jestvuje láska, ktorá je silnejšia než hriech. Okrem toho je toto odpustenie základnou podmienkou zmierenia nielen vo vzťahu Boha voči človekovi, ale aj vo vzájomných*

---

⁵⁰ Porov. *Tamže*.

⁵¹ *Tamže*.

⁵² Porov. *Tamže*, 14.

vztťahoch medzi ľuďmi.“⁵³ V odpovedi na Petrovu otázku: „*Pane, koľko rász mám odpustiť [...]?*“ (Mt 18,21), nám dal Kristus príkaz odpúšťať všetkým a stále. Tento rozkaz neruší požiadavky spravodlivosti. Cieľom odpúšťania je správne chápaná spravodlivosť. Ani odpustenie, ani milosrdenstvo - jeho prameň, neznamená súhlas so zlom, pohoršením, krivdou alebo urážkou. Podmienkou odpustenia je náprava zla, náhrada za krivdu, odčinenie urážky.

Odpustenie ukazuje, že okrem zadosťučinenia a prímeria - základných požiadaviek spravodlivosti, je potrebná aj láska. Ale platí aj naopak, že ak má láska zažiť v celej svojej kráse, musia byť tieto podmienky spravodlivosti splnené. Jedine v láske a odpúšťaní môže človek objaviť svoju dôstojnosť i dôstojnosť svojho blížneho. Príklad spravodlivosti a lásky nám ukázal svojím životom, smrťou i vzkriesením sám Kristus: „*Zadarmo ste dostali, zadarmo dávajte.*“ (Mt 10,8) Takto činnosť Cirkvi vo vydávaní svedectva Božieho ľudu o veľkých skutkoch svojho Pána, bude viac dokazovať, že Boh je „*bohatý na milosrdenstvo*“ (porov. Ef 2,4).⁵⁴

Boh je milosrdný a požaduje aj od človeka skutky telesného a duchovného milosrdenstva. Katechizmus Katolíckej cirkvi definuje skutky milosrdenstva ako dobročinné skutky, ktorými pomáhame svojmu blížnemu v jeho telesných a duchovných potrebách.⁵⁵ V tejto službe blížnemu kresťan svedčí o svojej láske, ktorou nasleduje Ježiša a jeho nové prikázanie (porov. Jn 13,34). Zároveň Kristus, vzor milosrdnej lásky voči blížnym, svojimi skutkami dôraznejšie než slovami prízvukuje výzvu k milosrdenstvu. Žiada od ľudí, aby sa dali viesť láskou a milosrdenstvom, lebo to je podstatou mesiášskeho posolstva a jadrom evanjeliovej etiky.⁵⁶ Aby Boh mohol človekovi prejavíť svoje milosrdenstvo, musí byť splnená dôležitá podmienka, ktorú odhaľuje aj Ježiš vo svojej reči na vrchu: „*Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo,*“ (Mt 5,7) to značí, že človek má byť milosrdný voči iným. Teda základné právo, ale aj povinnosť Cirkvi je prejavovať milosrdenstvo ľuďom skrze ľudí.

Milosrdenstvo blížnym prejavujeme cez konkrétne skutky. Morálka vymenúva sedem skutkov telesného milosrdenstva: hladných sýtiť, smädným dať piť, pocestných prijať, nahých odievať, chorých a väzňov navštevovať, mŕtvych pochovávať. A sedem skutkov duchovného milosrdenstva: poučovať nevedomých, dobre radiť pochybujúcim, potešovať zarmútených, hriešnikov napomínať, odpúšťať ubližujúcim, krivdy trpezlivo

---

⁵³ *Tamže.*

⁵⁴ Porov *Tamže.*

⁵⁵ Porov. *Katechizmus Katolíckej cirkvi*, 2447.

⁵⁶ Porov. JÁN PAVOL II., *Dives in misericordia*, 3.

znášať, za živých a mŕtvych sa modliť. Tieto skutky sú zdokonaľujúce subjektívne a potenciálne časti teologickej čnosti lásky. Nimi sa zmiernuje bieda bližných. Sú to sociálne čnosti. Ich počet nie je vymedzený číslom sedem. Skutkov lásky je toľko, koľko je ľudských potrieb, v ktorých sú odkázaní na pomoc bližneho.⁵⁷

---

⁵⁷ Porov. TONDRA, F., *Morálna teológia I.: Princípy*. Spišská Kapitula - Spišské Podhradie: Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka, 1994, s.193-194.

2 DOBA A ŽIVOT MATKY ALFONZY MÁRIE

V tejto kapitole zameriame pozornosť na Matku Alfonzu Máriu, ktorá je jedným zo svedkov milosrdnej lásky Otca. Založila Kongregáciu sestier Božského Vykupiteľa a patrí k duchovným postavám Francúzska. Historik Daniel Rops ju radí medzi veľké osobnosti spirituality 19. storočia.⁵⁸

2.1 Historicko - sociálne súvislosti na prelome 18. a 19. storočia vo Francúzsku

Zaujíma nás doba, ktorá ovplyvnila život a poslanie Matky Alfonzy Márie. Koniec 18. storočia až do sedemdesiatich rokov 19. storočia je búrlivým obdobím poznačený rôznymi revolúciami. V osemdesiatich rokoch 18. storočia sa veľmi zostrili rozpory feudálnej spoločnosti. Francúzsko postihla priemyselná, obchodná kríza a za vlády nerozhodného kráľa Ľudovíta XVI. došlo k výraznému prehĺbeniu krízy v oblasti financií, s čím bola spojená aj snaha zvýšiť dane. V roku 1788 sa k tomu pridala aj neúroda a po nej vypukli viaceré ľudové povstania.

Začalo sa to Francúzskou revolúciou (1789-1799), kedy bol schválený dokument pod názvom „Deklarácia ľudských a občianskych práv.“ Vyhlasovala slobodu osobnosti, slova, myslenia, tlače, presvedčenia a náboženstva, právo na odpor proti útlaku, nedotknuteľnosť majetku, rovnosť pred zákonom. Vlastnícke právo bolo namierené proti nemajetným vrstvám, čím sa začala nová forma vykorisťovania človeka človekom. Vyvolal sa rozpor medzi humanistickými zásadami, demokratickými sľubmi deklarácie a reálnou politikou.

Z absolutistickej monarchie vo Francúzsku sa stala najskôr konštitučná monarchia a neskôr republika. Nový daňový systém sa ešte len zavádzal do praxe a starý bol zrušený. Po rozpade feudálneho systému odvodu daní sa štát ocitol na mizine. V tejto situácii sa poslanci rozhodli vyvlastniť Cirkev tým, že jej majetok bol vyhlásený za národný.

Roľníci odmietali odvádzať feudálne dávky. Robotníci nemali žiadne práva a boli závislí na zamestnávateľoch. Mzdy boli nízke a pracovná doba rástla na 14 - 18 hodín

---

⁵⁸ Porov. CRISTIANI, L., *L'extatique de Niederbronn*. Paríž: Librairie Arthème Fayard, 1958, s. 7.

denne. Každý sa snažil napriek týmto podmienkam pracovať, pretože nezamestnanosť silnela zvlášť po priemyselnej a obchodnej kríze.

Veľká vzburá bola vyvolaná vysokými cenami a nedostatkom potravín. Obyvatelia boli stálymi revolučnými bojmi vyčerpaní. Francúzska revolúcia oslobodila ľud od pút feudalizmu a absolutizmu, ale nasadila mu nové okovy, okovy kapitalizmu.⁵⁹ Následky Francúzskej revolúcie sa preniesli do 19. storočia.

Ďalší veľký dopad mala priemyselná revolúcia, ktorá sa šírila z Británie. Mestá stavali továrne. Ľudia sa sťahovali za prácou do miest, pretože pôda prestala mať takú hodnotu ako predtým a pri zhoršených hospodárskych podmienok na vidieku, obyvatelia strácali živobytie. Práca pri strojoch bola monotónna, a tak vznikalo veľa pracovných úrazov. Pomery ľudu sa zmenili, ale nezlepšili.⁶⁰

S priemyslom vzniká nová kapitalistická spoločnosť. Kapitalizmus priniesol množstvo rozličných neduhov ako boli žobrácke platy, absenciu ochrany pri pracovných úrazoch, neľudský pracovný čas, detskú prácu, nezamestnaných, trpkú biedu starých, chorých a slabých, ktorí mohli prežiť len vďaka súkromnej alebo verejnej starostlivosti.⁶¹ Z týchto udalostí možno usúdiť, že bola potrebná nevyhnutná pomoc pre vrstvy chudobných.

Cirkev v období stredoveku a novoveku bola úzko spojená so štátom a svetskou mocou. Cirkevní predstavení mali nielen duchovnú ale aj politickú moc. Počas Francúzskej revolúcie pozbavili cirkevných hodnostárov ich politickej moci. Boli snahy pre odkresťančenie Francúzska. Keď vládu prevzal Napoleon, aj keď nebol nábožensky hlboko založený, bol presvedčený, že iba s pomocou Katolíckej cirkvi bude môcť obnoviť v krajine poriadok. V roku 1801 pápež Pius VII. schválil konkordát, aby zachránil vo Francúzsku náboženstvo a vieru.⁶² Napoleónsky konkordát do vzťahu štát - Cirkev zaviedol zásadu rovnosti, t.j. žiadne privilégia pre Katolícku cirkev, uznala sa plná jurisdikcia Apoštolského stolca nad štruktúrami a duchovenstvom francúzskej Cirkvi. Tieto úspechy boli získané za cenu úplného vynechania zákona o reholiach a taktiež za rezignáciu z prinávratenia cirkevných majetkov.⁶³

---

⁵⁹ Porov. SMIRNOVA, N. A. (red.), *Dějiny světa VI*. Praha: Nakladatelství politické literatury, 1964, s. 15-53.

⁶⁰ Porov. *Priemyselná revolúcia* [online], dostupné na: <<http://www.gymza.sk/gymza/archiv/1D-dejepis/Priemyselná%20revolúcia.htm>>.

⁶¹ Porov. DUROSELLE, J.-B., *Dejiny Európy a Európanov*. Bratislava: Fortuna Print, 2002, s. 298.

⁶² Porov. ŠPIRKO, J., *Cirkevné dejiny IV*. Faximilné vydanie, s. 312-320.

⁶³ Porov. KUMOR, B., *Cirkevné dejiny novovek 1815-1914*. Levoča: Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka, 2003, s. 17.

V prvej polovici 19. storočia sa náboženský život vo Francúzsku vo všeobecnosti rozmáhal. Našlo sa veľa oduševnených ľudí z radov laikov i duchovných, ktorí sa snažili slovom i perom rehabilitovať v očiach ľudu skompromitované kresťanstvo a oživiť cirkevné zmýšľanie.⁶⁴ Cez nich Boh daroval národu nové oživenie, náboženskú obnovu aj prostredníctvom zakladateľov reholí. Ich poslanie zamerané pre službu chudobným a chorým, či výchovu nevedomého národa bolo aktuálne, pretože krajina bola vyčerpaná po Francúzskej revolúcii, napoleonských vojnách, industrializácii, čo viedlo k rastu počtu chudobných, chorých, detí využívaných na prácu v továrňach a to všetko za malý peniaz, ktorý sotva stačil na obživu.

Práve v tomto období sa narodila a žila Matka Alfonza Mária, ktorá načúvala Božiemu hlasu, a tak bola vnímavá na potreby časov.

2.2 Život Matky Alfonzy Márie

Boh sa vždy stará o svoj ľud. V každej dobe posiela niekoho, kto odpovedá na jeho pozvanie. Tým je zviditeľnená jeho priazeň, dobrota, láska cez konkrétnu pomoc povolaných. Vita consecrata odporúča: „*Duch, ktorý ani najmenej nechce, aby ľudia povolaní od Otca boli odlúčení od dejín ľudstva, káže im slúžiť bratom podľa ich vlastného spôsobu života a vedie ich k splňaniu osobitných úloh, prispôbených k potrebám Cirkvi a sveta v súlade s charizmami jednotlivých inštitútov.*“⁶⁵ Napĺňa sa to aj na živote Matky Alfonzy Márie, ktorá nežila od ľudí izolovane, ale v spomínanej dobe citlivo reagovala na ich potreby a prijala poslanie, na ktoré si ju Boh postupne pripravoval.

Pre lepšie pochopenie duchovného vývoja Matky Alfonzy Márie - Alžbety Eppingerovej, priblížime si rodinné prostredie, v ktorom vyrastala a udalosti, ktoré ovplyvnili jej životnú cestu.

---

⁶⁴ Porov. ŠPIRKO, J., *Cirkevné dejiny IV.*, s. 325.

⁶⁵ JÁN PAVOL II., *Vita consecrata*. Posynodálna apoštolská exhortácia *O zasvätenom živote a jeho poslaní v Cirkvi a vo svete* (zo dňa 25. marca 1996). Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2001, 19, s. 35.

2.2.1 Detstvo Alžbety Eppingerovej

Pri jednoduchom dievčati, Alžbete Eppingerovej, ktorú si Boh vybral, ako nástroj na realizáciu veľkých vecí sa presvedčame o tom, čo napísal svätý Pavol Korint'anom: „*Čo je svetu slabé, vyvolil si Boh*“ (1Kor 1,27).

Narodila sa 9. septembra 1814 v Niederbronne, v kúpeľnom meste Alsaska, na východe Francúzska. Hneď nasledujúceho dňa ju rodičia, Barbara rodená Vogtová a Juraj Eppinger, ako svoje prvé z jedenástich detí prinášajú na krst. Aj keď ich živí namáhavá práca na poli, majú čas na odovzdávanie katolíckej viery.⁶⁶ Už v útlom veku sa u Alžbety prejavuje citlivosť a vnímavosť na Boha.

Sotva Alžbeta začína rozprávať, s radosťou vyslovuje prvé slová modlitby „*Zdravas Mária*,“ ktoré si zapamätala zo spoločnej modlitby rodičov. Po istom čase sa vie sama pomodliť celú modlitbu Otče náš, Zdravas Mária a neskôr, v štyroch rokoch, aj Verím v Boha a celé Anjelské pozdravenie. Modlitba jej prinášala radosť a rástla v nej túžba poznať Boha i Božiu Matku, preto často prosila rodičov, či otcovu sestru (bola slobodná a mohla sa jej viac venovať⁶⁷), aby o nich hovorili.

Križ u Alžbety zohral už v detských rokoch významnú úlohu. Keď k Eppingerovým prišiel sused na večernú návštevu, rozprávali sa o Kristovom utrpení. Alžbeta pri pozornom počúvaní začala plakať. Neskôr, keď mala päť rokov, rozjímala o Ježišovom utrpení, o hrubých klincoch, ktoré spôsobili strašne veľké rany. Skrsla v nej otázka, prečo Ježiša ukrižovali a hneď ju položila matke, keď s ňou prechádzala popri poľnom kríži. Ona jej odpovedala: „*Dieťa moje, všetko zaviniли naše hriechy*.“⁶⁸ Na ďalšiu otázku, čo je to hriech, matka reagovala: „*Hriech možno spáchať a Boha uraziť, keď sa nemodlíme so zloženými rukami, keď sa pri modlitbe obzeráme, keď neposlúchame, keď sa škriepime s inými deťmi*.“⁶⁹ Odteraz sa Alžbeta vyhýbala hriechu, aby tak neurážala Boha a zároveň sa snažila robiť všetko preto, aby ho milovala. Od šiesteho roku začala Alžbeta starostlivo bojovať proti svojim hlavným chybám - tvrdohlavosti a náklonnosti k prechkosti, úprimne si spytovala svedomie.

---

⁶⁶ Porov. PFLEGER, L., *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry: Príspevok k dejinám skutkov kresťanskej lásky najnovších čias* [online], s. 23-24, dostupné na: < <http://www.alfonzamariaeppinger.com/literatura.html> >.

⁶⁷ Porov. RICHOMME, A., *Matka Alfonza Mária*. Bratislava: Kongregácia sestier Najsvätejšieho Spasiteľa, 2000, s. 9.

⁶⁸ REICHARD, J. D., *Život mladej Alžbety Eppingerovej: << ňou samou na prosbu spovedníka vyrozprávaný a ním napísaný >> 1849*. Spišská Nová Ves: Slovenská provincia SDR, 2005, s. 14.

⁶⁹ *Tamže*.

V šiestom a siedmom roku túžba poznať Boha a Božiu Matku sa v nej prehlbovala. Chcela ich nielen viac poznať, ale aj milovať a zaľúbiť sa Bohu. Keď počula o živote akéhosi svätca, zrodila sa v nej túžba po svätosti. Aj to ju hnalo k modlitbe, s ktorou ako ruka v ruke šla láska k samote a askéze.⁷⁰ Raz sa na Božského ženicha obrátila s modlitbou: „*Ježiš, chcem sa stať svätou, nech by ma to stálo aj krv.*“⁷¹ Rada sa rozprávala s Bohom v prírode alebo v komore, v blízkosti komína s pohľadom upretým na kríž.⁷² Konala malé umŕtvenia z lásky k ukrižovanému Spasiteľovi. Zriekla sa jedla, kľáčala na drsnom brvne alebo sa modlila s rozpäťtými ramenami. V ôsmom roku, naplnená bázňou voči Bohu, sa v modlitbe pýta: „*Môj Bože dokážem ťa aj ja milovať celý život a robiť stále to, čo sa ti páči?*“⁷³ Vnímať u nej starostlivosť o to, aby plnila Božiu vôľu.

2.2.2 Pozvanie k duchovnému rastu v období školských rokoch

Keď Alžbeta dovŕšila deviaty rok, začala chodiť do školy, kde mali čítanie, písanie a matematiku. Nebola veľmi nadanou žiačkou, naučila sa len čítať a podpísať.⁷⁴ Na hodinách náboženstva sa však jej poznatky o tajomstvách kresťanstva stále prehlbovali. Aj keď sa rozumom učila slabšie, pravdy katechizmu prenikali do jej duše oplývajúcej duchovným bohatstvom. Vo veku dieťaťa, kedy ostáva náboženský život len na povrchu, u Alžbety sa zakorenil v Bohu a v Božích veciach. Túžba po svätosti ju hnala dopredu a spôsobila, že našla záľubu v modlitbe a v detských čnostiach.⁷⁵

V jedenástich rokoch počuje od pána farára, Jána Dávída Reicharda, o obete sv. omše z pohľadu Kristovho utrpenia. Znovu je poučená o tom, že Ježišovo utrpenie spôsobili naše hriechy, čo zaujalo jej myšlienky a skutky. Premýšľa a rozjíma nad tým, je odhodlaná, že nechce spáchať žiadny hriech, zrieka sa niečoho z jedla a chce sa zúčastňovať na sláveniach Eucharistie.⁷⁶ Hlbokým dojmom na ňu zapôsobilo aj vyučovanie o Najsvätejšej sviatosti Oltárnej, ktoré mala v rámci prípravy na prvé sväté prijímanie.

---

⁷⁰ Porov PFLEGER, L., *Kongregácia...*, s. 25.

⁷¹ REICHARD, J. D., *Život mladej Alžbety Eppingerovej*, s. 44.

⁷² Porov. SCHNEIDT, G., Poučenia o živote ctihodnej Matky Alfonzy Márie (Alžbeta Eppingerová). In KOL. AUTOROV, *Matka Alfonza Mária Eppingerová*. Spišská Nová Ves: Slovenská provincia SDR, 2004, s. 11.

⁷³ REICHARD, J. D., *Život mladej Alžbety Eppingerovej*, s.19.

⁷⁴ Porov. RICHOMME, A., *Matka Alfonza Mária*, s. 10.

⁷⁵ Porov. PFLEGER, L., *Kongregácia...*, s. 25-26.

⁷⁶ Porov. REICHARD, J. D., *Život mladej Alžbety Eppingerovej*, s. 23.

Všetok čas Alžbeta vyplňala prácou alebo modlitbou. Keďže v nej túžba po modlitbe rástla, stávalo sa, že nechcela odísť od modlitby, keď ju rodičia volali k nejakej činnosti. Prebudila sa v nej svojhlavosť a vzdorovitosť. Tu raz počula vnútorný hlas: „*Nechcem tvoju modlitbu, ale poslušnosť.*“⁷⁷ Inokedy keď na volanie rodičov nereagovala, znovu sa ozval vnútorný hlas: „*Poslušnosť mi je milšia ako modlitba*“⁷⁸ Alžbeta prejavila ľútosť pri spoznaní, že sa previnila proti poslušnosti a usilovala sa horlivejšie prekonávať svoje zlé sklony. Kľáčiac znovu prosila o plnenie Božej vôle: „*Ježiš, daj mi milosť, aby som ťa zo srdca milovala a potom konala, čo sa tebe páči.*“⁷⁹

Reakciou na vyučovanie o Božej láske vzbudilo v Alžbete túžbu opustiť svet, aby mohla slúžiť Bohu v reholi. So zdvihnutými rukami sa modlila: „*Ježiš, pošli mi toľko utrpenia, koľko chceš, len mi daj, aby som ťa mohla milovať, ukryť sa v rehoľnom stave a slúžiť ti. Ježiš, chcem ťa milovať, slúžiť ti, odovzdať ti svoj život.*“⁸⁰ Kristus jej modlitbu vypočul, ale na skladanie rehoľných sľubov si ju postupne pripravoval aj cestou kríža. Alžbeta sa zverila pod ochranu Panny Márie a prosila ju o príhovor, aby mohla slúžiť Spasiteľovi. Nechcela však byť v uzavretom kláštore, ale chcela patriť do rehoľného stavu, ktorý by jej umožnil pracovať na Božiu česť, pre spásu duší a na oslavu Máriinho mena.⁸¹

Vtedajším zvykom bolo prijať Krista v Eucharistii až v štrnástich rokoch života. Pre Alžbetu to bol dlho očakávaný čas. Aj keď to ani netušila, túžba po Kristovi v nej vyústila do duchovného prijímania ešte pred prvým svätým prijímaním.⁸² Po prijatí eucharistického Pána, bola uchvátená a v modlitbe prosila, aby Ježiš ozdobil jej srdce čnosťami, ktoré sú mu najpríjemnejšie. Znovu mu predkladala túžbu, že chce slúžiť výlučne jemu a plná vďaky ho prosila aj za duchovného otca, aby ho ponechal počas celého jej života.⁸³ Zjednotením s Ježišom v Eucharistii u nej pokračovalo sebadarovanie, prijatie utrpenia a modlila sa za všetkých, ktorí sa od neho vzdialili. Po obnove krstných sľubov Alžbeta zazrela nad pánom farárom žiaru, ktorá v nej rozžala silnú lásku k utrpeniu, lásku a úctu k Ježišovi v Oltárnej sviatosti. „*Tento dojem vo mne*

---

⁷⁷ Tamže, s. 27.

⁷⁸ Tamže.

⁷⁹ Tamže.

⁸⁰ Tamže, s. 29.

⁸¹ Porov. Tamže, s. 40.

⁸² Porov. PFLEGER, L., *Kongregácia...*, s. 26.

⁸³ Porov. REICHARD, J. D., *Život mladej Alžbety Eppingerovej*, s. 32-33.

zostal natrvalo,⁸⁴ spomenula ako tridsaťpäťročná, keď diktovala svoju autobiografiu počas trojročnej choroby, ktorá ju pripútala na lôžko. To Alžbetu identifikuje a ostáva pre ňu podstatné: láska k utrpeniu, ku krížu, k Eucharistii, kde odhaľuje milosrdenstvo Boha.

2.2.3 Tajomstvo skúšok a vízie

Milosť, ktorá Alžbetu sprevádzala, ju neušetrila skúšok. Pokoj v duši netrval dlho, prišla nechuť k vnútornej či ústnej modlitbe a Alžbetu prepadol strach. Nevidela nič iba hriechy, z ktorých sa nevyspovedala a prenasledovala ju myšlienka, že je stratená. Videla už takmer otvorené peklo, ale keď sa z hriechov chcela vyznať spovedníkovi, nemohla ich vymenovať. Spovedník ju upokojil a utešil, že je to pokušenie a že si také myšlienky nemá všímať. Vnútorne utrpenie pretrvávalo a stupňovalo sa. V takomto stave si Alžbeta kľakla pred kríž a v modlitbe vzdychala: „*Ježiš, zmiluj sa nado mnou*.”⁸⁵ Keď sľúbila spovedníkovi poslušnosť, vnútorne sa jej uľavilo a utrpenie bolo znesiteľnejšie. Znechutenie a odpor k modlitbe pokračoval, ale podľa rady spovedníka ju nevynechávala, skôr zdvojnásobovala. Radosť jej priniesol pohľad na Ježiša visiaceho aj pre ňu na kríži a uvažovanie nad klincami, ktorými bol pribitý, pričom uvažovala: „*Ó, môj Ježišu, aká veľká je tvoja láska ku mne!*”⁸⁶ Odhalila lásku a Božie milosrdenstvo, ktoré nechcú nič iné, ako len to, aby napriek svojej úbohosti nepoľavila v dôvere v Neho. Vnútorne utrpenie trvalo približne rok a zdravie sa jej zhoršilo.

V sedemnástich rokoch sa k vnútornému utrpeniu pridružilo telesné. Tri mesiace ju trápila nervová choroba a potom sa k tomu pripojil chronický zápal priedušnice, takže ju lekári považovali za chorú na tuberkulózu.⁸⁷ Počas tejto, tri roky trvajúcej choroby, jej útechou bol malý kríž, ktorý držala v rukách a pritláčala si ho na srdce a pery, pričom sa zjednocovala s Ukrižovaným.⁸⁸ Alžbeta viac dozrievala, nadobudla chuť modliť sa a rástla v láske k Bohu, čo sa prejavilo aj v láske k blížnemu, lebo ju hnala túžba pomáhať trpiacim.

---

⁸⁴ *Tamže*, s. 34.

⁸⁵ *Tamže*, s. 44-46.

⁸⁶ HERISSARD, D. (red.), *Entfache die Gnade Gottes Wieder, die dir zuteil geworden ist (2 Tim 1,6) I: Von Gott ergriffen*. Štasburg: Éditions du Signe, 1997, s. 16.

⁸⁷ Porov. PFLEGER, L., *Kongregácia...*, s. 28.

⁸⁸ Porov. *Tamže*, s. 49.

Keď mala dvadsať rokov, jej choroba utíchla a v rámci svojho zdravia pomáhala rodičom, navštevovala s priateľkami chorých vo farnosti, ktorým okrem pomoci a útechy prinášali radosť zo života.⁸⁹ Pritom získavala prvé skúsenosti v práci s chorými, chudobnými a núdznými. Túto činnosť prerušila druhá choroba v roku 1841, kedy bola na jeden a pol roka opäť pripútaná na lôžko.⁹⁰

Počas tretej choroby v rokoch 1845-1849 prežila na sebe hlbokú zmenu v duchovnom živote. Prechádzala školou utrpenia, čím dozrievala v mimoriadne silnú osobnosť. Vo víziách stretávala Máriu aj Ježiša.⁹¹ Viackrát v nich spoznávala zámyery Božieho milosrdenstva voči ľuďom i národu. Chvela sa pri videní trestov, ktoré Boh pripravil za hriechy, ale zároveň sa aj učila, že pokánie a modlitba môžu odvrátiť všetko.⁹²

Pri jednej návšteve chorých, ktorých farár Reichard pravidelne navštevoval, žasol nad intenzitou Alžbetinho vzťahu k Bohu. Bol prekvapený z toho, odkiaľ má jednoduché dievča z dediny veľké vedomosti o časových udalostiach a duchovných potrebách Cirkvi. Znepokojený a ustarostený týmto prípadom, informoval svojho biskupa, Mons. Andreja Rassa v Štrasburgu, ktorému na jeho podnet pravidelne podával písomné informácie o týchto zážitkoch.⁹³

Alžbeta mala milosť skúmať ľudské srdcia, poznať skryté veci i budúce udalosti. Jej osobné vyžarovanie privádzalo k nej od roku 1847 množstvo návštevníkov. Práve štyridsiate roky boli pre viaceré národy obdobím revolučných zmien a neistoty. Človek hľadal cestu zo všeobecnej núdze vtedajšej doby a utiekal sa k Bohu. Trpiaci, zúfalí a po úteche túžiaci ľudia, ktorí chceli radu, poučenie pre svoj život sa tlačili okolo lôžka chorej Alžbety.⁹⁴ Boli aj takí, čo prichádzali zo zvedavosti, ale Alžbeta nikoho neodmietla a mnohí sa po rozhovore s ňou vydali na cestu pokánia. Na všetky tieto mimoriadne udalosti dohliadal jej spovedník Dávid Reichard, ktorý sa o pozoruhodných príhodách s odstupom času vyjadril: „*Zažil som obrátenia, ktoré sú široko-d'aleko obdivované ako zmrŕtvychvstanie. Ako spovedník zakladateľky môžem hovoriť o zázraku*

---

⁸⁹ Porov. RICHOMME, A., *Matka Alfonza Mária*, s. 16.

⁹⁰ Porov. PFLEGER, L., *Kongregácia...*, s. 28.

⁹¹ Porov. NIGG, W., *Nenápadná svätica*. Kloster Maria Hilf Bühl, 1979, s. 16-17.

⁹² Porov. DIE SCHWESTERN VON GÖTTLICHEN ERLÖSER. *Vzácný kvet z Alsaska*. Spišská Nová Ves: Slovenská provincia SDR, 2005, s. 20.

⁹³ Porov. HERISSARD, D. (red.), *Entfachte die Gnade Gottes Wieder, die dir zuteil geworden ist (2 Tim 1,6) IV: Gerufen, um gesandt zu werden*. Štasburg: Éditions du Signe, 1998, s. 16.

⁹⁴ Porov. PFLEGER, L., *Kongregácia...*, s. 34.

*Božieho milosrdenstva a som za to vďačný.*⁹⁵ Verejná mienka o Alžbete bola rozdielna. Biskup Räss chcel spoznať pravdu, a tak 24.-26. júla 1848 zotrval v Niederbronne, aby Alžbetu pozorne sledoval a podrobil skúške. Spoznal v nej „niekoho, koho uprednostnil Boh“ a prejavil jej svoju dôveru.⁹⁶

V auguste 1848 chcel farár Reichard splniť túžbu Alžbety po rehoľnom živote, a tak v jej mene prosil o prijatie do Kongregácie Sestier Božej Prozreteľnosti v Rappoltsweiler. Mons. Räss však tento plán zastavil a poukázal na potrebu času a modlitby v rozlišovaní Božej vôle s Alžbetou.⁹⁷ Z jeho listu sa dozvedáme: „*Prosme láskavého Boha [...], aby táto omilostená duša ostala nástrojom Božieho milosrdenstva a pretekajúcim prameňom Božieho požehnania...*“⁹⁸

Počnúc 4. septembrom 1848 Alžbeta počula vždy viac a viac vnútorný hlas a výzvu k založeniu rehoľného spoločenstva.⁹⁹ V zjavení jej Ježiš povedal: „*Pri svätej omši osvietim tvojho spovedníka, aby poznal, že som ťa vyvolil založiť novú kongregáciu.*“¹⁰⁰ Na Alžbetinu námietku, že je chorá a nevzdelaná, 25. februára 1849 zreteľne počula Vykupiteľove slová: „*Netráp sa kvôli tomu, to je moje dielo a práve to, že si nevzdelaná, chcem, aby iní prostredníctvom teba poznali moje milosrdenstvo.*“¹⁰¹

2.2.4 Založenie rehole, jej rozširovanie a smrť Matky Alfonzy Márie

Alžbeta Eppingerová ochotne prijala výzvu Božského Vykupiteľa a bola nástrojom pre založenie kongregácie. Ňou reagovala na aktuálne potreby doby, ktorú sme už bližšie charakterizovali.

Dňa 28. augusta 1849 odišla z rodičovského domu do prvého „kláštora“, ako ho sama nazývala.¹⁰² S týmto dátumom sa spája aj vznik SDR.

⁹⁵ GUTH, A., K procesu blahorečenia Matky Alfonzy Márie. In KOL. AUTOROV, *Matka Alfonza Mária Eppingerová*. Spišská Nová Ves: Slovenská provincia SDR, 2004, s. 87.

⁹⁶ Porov. HERISSARD, D. (red.), *Entfache die Gnade Gottes Wieder, die dir zuteil geworden ist (2 Tim 1,6) IV...*, s. 17.

⁹⁷ Porov. *Kráčame spoločnou cestou: Duchovný profil M. Alfonzy Márie*, s. 6. Určené pre vnútornú potrebu SDR.

⁹⁸ HERISSARD, D. (red.), *Entfache die Gnade Gottes Wieder, die dir zuteil geworden ist (2 Tim 1,6) IV...*, s. 20. List zo dňa 18.8.1848.

⁹⁹ Porov. KRIŠTOFOVÁ, K., BRAJEROVÁ, C. a BUDICKÁ, C., *V službách Vykupiteľa: Dejiny Slovenskej provincie Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa*. Spišská Nová Ves: Slovenská provincia SDR, 2004, s. 15.

¹⁰⁰ *Tamže*, s. 14.

¹⁰¹ PERRIN, J. M., *Život Matky Alfonzy Márie - Alžbety Eppingerovej*. Colmar: Alsatia, 1950, s. 79. Citované z KRIŠTOFOVÁ, K., BRAJEROVÁ, C. a BUDICKÁ, C., *V službách Vykupiteľa...*, s. 15.

¹⁰² Porov. PFLEGER, L., *Kongregácia...*, s. 49.

10. septembra sa konala slávnostná obliečka, na ktorej zakladateľka prijala rehoľné meno Mária Alfonza a sľuby zložila 2. januára 1850. Biskup jej dal dovoľenie, stala sa generálnou predstavenou novej spoločnosti a superiorom Ján Dávid Reichard, duchovný vodca a spovedník Alžbety Eppingerovej.¹⁰³

Do novej kongregácie prichádzalo mnoho mladých žien, ktoré sa chceli zasvätiť Bohu. Prvoradým cieľom zakladateľky bolo: „*Založenie a vytvorenie rodiny, ktorej duch bude Duchom Ježiša Krista a ten bude vyžarovať v modlitbe, v obeti a slúžiacej láske k chudobným, k deťom a chorým.*“¹⁰⁴

Rok 1854 bol vnímaný ako rok skúšok, pretože v ňom vypukla cholera. Vtedy sa ukázalo, čo vykonala Matka Alfonza Mária za múrmi kláštora počas piatich rokov existencie, v umení vychovávať ľudí podľa Božieho obrazu. Matka Alfonza Mária neváhala odpovedať na početné žiadosti o pomoc. Posielala mladé sestry tam, kde zúrila epidémia a ľudia potrebovali pomoc. Pri odchode ich oduševňovala svojou nadšenou a z hĺbky bláziacou dušou pre Boha a trpiace ľudstvo, aby smelo odchádzali na bojisko lásky k blíznym.¹⁰⁵ Zo slov, ktorými ich povzbudzovala vyberáme:

„Milované deti! Ako cenné sú pre vás, ako pre sestry Božského Vykupiteľa, tieto strašné časy, v ktorých prepukajú choroby takým hrozným spôsobom, že sa naša prirodzenosť z toho desí! Teraz je potrebná spása duší [...] Nebojte sa, milované sestry v Kristovi, keď budete vyčerpané namáhavou prácou a nočným bdením, keď vás premôže únava, keď sa budete pri modlitbe a rozjímaní cítiť chladné a vyprahnuté! K tomu, aby ste sa dobre modlili a rozjíмали, nie je potrebné mať citelnú zbožnosť a rozplývanie sa v slzách. Vzbudte v sebe túžbu zbožne sa modliť a rozjímať, vykonávajte s čistým úmyslom všetky skutky telesného a duchovného milosrdenstva a ostatné prenechajte Bohu.“¹⁰⁶

Zdôraznila im dôveru v Boha, túžbu po modlitbe a potrebu správneho úmyslu pri skutkoch milosrdenstva, v ktorých majú pamätať predovšetkým na večnú spásu chorých.

Kongregácia sa rozširovala a Matka Alfonza Mária poslala sestry na pozvanie biskupov aj za hranice Francúzska a to do Würzburgu (Nemecko), Viedne (Rakúsko) a do Šoprone (dnešné Maďarsko).¹⁰⁷ Pred vyslaním sestrám radila cvičenie sa vo vnútornej modlitbe, v mlčaní, aby dobrotivý Boh mohol pôsobiť v ich srdciach. Povzbudzovala ich: „*Pochopme, čo nám Boh zveril! Kol'kým dušiam máme pomôcť,*

¹⁰³ Porov. *Tamže*, s. 49-52.

¹⁰⁴ GUTH, A., K procesu blahorečenia Matky Alfonzy Márie, s. 65.

¹⁰⁵ Porov. PFLEGER, L., *Kongregácia...*, s. 69.

¹⁰⁶ *Tamže*, s. 70.

¹⁰⁷ Porov. KRIŠTOFOVÁ, K., BRAJEROVÁ, C. a BUDICKÁ, C., *V službách Vykupiteľa...*, s. 18.

*ktoré boli vykúpené predrahou krvou Ježiša Krista, máme sa usilovať zachrániť ich!*¹⁰⁸
A ešte doplnila: „Z našej strany by to bola chyba, keby sme boli nedbalé a nenamáhali sa zo všetkých síl zachrániť tieto duše našou dobročinnosťou, ustavičnou oporou a prosbou o milosť a milosrdenstvo.“¹⁰⁹

V rokoch 1849-1867 sľuby do novej kongregácie skladali ženy rôznych národností s rozmanitým vzdelaním, preniknuté milosťou, ktorú dostalo roľnícke dievča v Niederbronne. Touto milosťou bol naplnený ich život, čo sa prejavilo aj v činnosti všade, kde boli poslané.¹¹⁰ Keďže sa pôsobenie sestier rozširovalo aj do iných diecéz, biskup Räss prosil o pápežské schválenie, ktoré kongregácia obdržala 11. apríla 1866, čím bola uznaná za „Kongregáciu s jednoduchými sľubmi, pod autoritou generálnej predstavenej.“ Na schválenie pravidiel si vyhradili v Ríme trochu dlhší čas.¹¹¹

Zakladateľku charakterizoval život v jednoduchosti, pokore a láske ku krížu. Utrpenie ju ešte viac spájalo s Kristovým krížom a odhaľovalo milosrdnú lásku. Túžila pozývať ľudí, aby prijali darujúcu lásku Boha a nechali sa ním premeniť. Veľmi jej záležalo na spásе nesmrteľných duší a oslave Boha, ktorému sa vždy chcela zaľúbiť.

Zomrela 31. júla 1867 vo veku 53 rokov na následky mozgovej porážky. Krátko pred jej smrťou ju do večnosti predišiel aj farár Ján Dávid Reichard.¹¹² Ježiš tu doslova vyplnil jej prosbu pri prvom svätom prijímaní, aby tohto duchovného otca nechal tak dlho, pokiaľ bude žiť aj ona.

---

¹⁰⁸ HERISSARD, D. (red.), *Entfache die Gnade Gottes Wieder, die dir zuteil geworden ist (2 Tim 1,6) IV...*, s. 50.

¹⁰⁹ *Tamže.*

¹¹⁰ Porov. *Kráčame spoločnou cestou...*, s. 9. Určené pre vnútornú potrebu SDR.

¹¹¹ Porov. PFLEGER, L., *Kongregácia...*, s. 91.

¹¹² Porov. SCHNEIDT, G., *Poučenia o živote ctihodnej Matky Alfonzy Márie (Alžbeta Eppingerová)*, s. 49.

3 DIELO V RUKÁCH VYKUPITEĽA

Všimneme si konkrétnu tvár vznikajúcej rehole, o ktorej Vykupiteľ Alžbeta Eppingerovej povedal: „*Netráp sa [...], to je moje dielo.*“¹¹³ Tieto slová ju viedli k založeniu rehoľnej kongregácie v diecéze Štrasburg. Alžbeta preniknutá najvrúcnejšou túžbou slúžiť Bohu v reholi, slobodne prijala úlohu a stala sa nástrojom v jeho rukách, aby prostredníctvom nej poznali jeho milosrdenstvo.

3.1 Obraz a zámer založenia rehole

Nové dielo v Cirkvi bolo najprv podrobené autorite diecézneho biskupa. Mons. Räss prejavoval veľký záujem a bdel nad vznikajúcou rehoľou, aby bola viditeľnou formou vyjadrenia pravej viery a odpoveďou na situáciu doby.

Hoci Alžbeta neštudovala predpisy Cirkvi, jej kresťanské svedomie vedelo, čo si život Cirkvi vyžaduje, a tak sa vo viere celkom prenechávala Božiemu vedeniu a podrobila sa nariadeniam biskupa.

Spolu so svojím duchovným vodcom Reichardom odpovedala na Božie volanie a pod jeho vedením zostavovala pravidlá novej kongregácie, ktoré po istých úpravách schválil diecézny biskup Andrej Räss. Celý názov kongregácie z Prvých pravidiel znie: „*Rehoľa Dcér Božského Vykupiteľa na ošetrovanie chudobných chorých a na podporu iných chudobných.*“¹¹⁴ Ďalej názov pokračuje: „*Založená ku cti Božského Srdca Ježišovho a Najsvätejšieho a Nepoškrveného Srdca Panny Márie a pod ochranou svätého Alfonza Márie de Liguori a svätej Terézie Avilskej*“¹¹⁵

Nechat' sa naplniť Ježišovou láskou, od neho sa učiť milovať a slúžiť, to je podstata, ktorá dáva zmysel a úplnosť životu sestier Božského Vykupiteľa. Pôvodným zámerom rehoľného inštitútu bolo vyjsť k tým, ktorí majú najväčšie ťažkosti spoznať Božiu lásku, pomáhať im zmierňovať utrpenie na duši a na tele, nasledovať Vykupiteľa v jeho totálnej súcitnej láske, sprevádzať v modlitbe tých, ktorí hľadajú pravé šťastie, aby ho našli v darujúcom sa Bohu.¹¹⁶

¹¹³ PERRIN, J. M., *Život Matky Alfonzy Márie - Alžbety Eppingerovej*, s. 79. Citované z KRIŠTOFOVÁ, K., BRAJEROVÁ, C. a BUDICKÁ, C., *V službách Vykupiteľa...*, s. 15.

¹¹⁴ *Prvé pravidlá: diktované a stanovené ctihodnou zakladateľkou Matkou Alfonzou Máriou* [online], s. 1, dostupné na: < <http://www.alfonzamariaeppinger.com/literatura.html> >.

¹¹⁵ *Tamže*, s. 1.

¹¹⁶ Porov. *Kráčame spoločnou cestou...*, s. 8.

Z úvodu prvých pravidiel, ktorý napísal samotný biskup Andrej Räss, sa dozvedáme o poslaní vznikajúcej rehole:

„Rehoľná spoločnosť, ktorá sa zaviazala k najsvätejšej a najpodstatnejšej povinnosti poriadne ošetrovať chudobných chorých v ich príbytkoch a poskytovať im duchovné a telesné skutky milosrdenstva a rovnako vyhľadávať zdravých chudobných v ich príbytkoch, aby núdzni boli skutočne podporovaní a aby v danom okamihu, kde im bude almužna stačiť, pomohla aj ich duchovným potrebám, taká rehoľa je pre mestá a pre vidiek nutnou potrebou, aj keď sa tak veľmi zväčšila dobročinnosť ústavov, predsa pre takúto rehoľu až doteraz ostala medzera.“¹¹⁷

Keďže štát v pomoci chudobným ostával iba pri teórii, biskup v úvode uviedol aj jej aktuálnosť, ako odpoveď na potrebu dobu:

„Ako obdivuhodne múdry je predsa Boh vo svojej prozreteľnosti voči trpiacemu ľudstvu. Jeho pomoc príde vždy v pravom čase. Práve dnes, potom, čo bolo márne vymyslených tisíc rôznych prostriedkov, ako pomôcť strašne rastúcemu pauperizmu a kde nastupuje rečníaci socializmus a vyhlasuje sám o sebe, že je povolaný prísť na pomoc chudobnému ľudu, ale zatiaľ vždy ostáva len pri pekných teóriách, práve dnes dáva Pán svojej Cirkvi rehoľnú spoločnosť na podporu chudobných v ich príbytkoch v zhromaždení Dcéry Božského Vykupiteľa.“¹¹⁸

Ako sme už uviedli, nová rehoľa bola založená ku cti Ježišovho a Máriinho Srdca, pretože oni sú najlepším vzorom uskutočňovania milosrdenstva voči chorým a núdzny. Najkrajšie uctenie týchto Srdca je napodobňovanie ich dobročinnosti. Účasťou na činnejšej láske k blížnemu sa dal Ježiš spoznať, že je prisľúbený Vykupiteľ, a tak činná láska má byť poznávacím znamením Kristových učeníkov.

Za patrónov boli vybraní svätý Alfonz Mária de Liguori a svätá Terézia z Avily. V jednej zo svojich extáz Alžbeta videla úsilie Cirkvi rozvíjať skutky milosrdenstva, ujímať sa núdznych, ale napriek tomu zostávalo ešte mnoho takých, o ktorých sa nik nestaral. Tu Boh poslal svätého Alfonza, veľkého priateľa chudobných. On učil aj Alžbetu pomáhať týmto chudobným chorým.¹¹⁹ To je dôvod prečo si ho zvolila za ochranca. Chcela sa mu podobať v zbožnosti, horlivosti za spásu duší a neohraničenej dôvere v Božie milosrdenstvo.¹²⁰ Jej vzťah k sv. Terézii z Avily môžeme nájsť už v detstve. Pri čítaní životopisov svätých ju ako sedemročnú oslovil život tejto svätice a živil v nej túžbu po svätosti. Neskôr pri prvom poučení, ktoré dávala svojim

---

¹¹⁷ *Prvé pravidlá ...*, s. 2.

¹¹⁸ *Tamže*.

¹¹⁹ Porov. SCHNEIDT, G., Poučenia o živote ctihodnej Matky Alfonzy Márie (Alžbeta Eppingerová), s. 24.

¹²⁰ Porov. KRIŠTOFOVÁ, K., BRAJEROVÁ, C. a BUDICKÁ, C., *V službách Vykupiteľa...*, s. 15.

spoločníckam, hovorila o pokore tejto veľkej sväteice. Pokora je základom každého duchovného života, nepostrádateľná pri uskutočňovaní sesterskej lásky, ktorú jej dcéry musia v najvyššej miere praktizovať.¹²¹ Svätá Terézia jej bola vzorom v láske k Bohu, v trpezlivosti, v spomínanej pokore a v modlitbe.¹²² K týmto patrónom sa neskôr pripojil aj svätý Jozef, ktorého ochranná ruka ako staviteľa a živiteľa sa účinne prejavila už v začiatkoch existencie rehole.

3.2 Rozmer milosrdenstva u Matky zakladateľky

Zaujímavé je všimnúť si, v čom Matka Alfonza Mária nachádzala, objavovala a spoznávala milosrdnú lásku Boha.

Už vo veku dieťaťa rozjímalala o križi Ježiša Krista, o tajomstve Božej lásky. Odhaľovalo sa jej tajomstvo spásy, ktoré sa naplnilo v Ježišovi Vykupiteľovi.

V načúvaní všetkým návštevníkom počas jej choroby, vnímala ťarchu biedy, núdze a telesné i duševné utrpenia ľudí. Svoje utrpenia obetovala Ježišovi za nich. Sama na svojom živote zakúsila, že pri veľkých skúškach v utrpení sa človek stavia na odpor, ubúda mu odvahy a dostáva sa na cesty, ktoré odvádzajú od Boha. Alžbeta sa modlila, aby všetci spoznali Božiu lásku a otvorili sa Božiemu milosrdenstvu. Duchovný vodca Reichard zaznamenal jej stav 9. marca 1849 takto:

„Vonkajšie i vnútorné utrpenie nerušia jej pokoj, žiada si a praje omnoho viac trpieť a prosí o to, aby jej bola odňatá každá vnútorná útecha. Naproti tomu prosí o vnútorné utrpenie a miluje ho, lebo v ňom spoznáva prostriedky, ktorými ju vedie Boh k poznaniu seba samej a jeho nekonečného milosrdenstva. Toto poznanie je u nej skutočne na takom stupni, že sa cíti vo svojej nehodnosti neodolateľnou silou priťahovaná k Bohu ako k jeho milosrdenstvu a vrhá sa do jeho náručia.“¹²³

Život Matky Alfonzy Márie zameriava náš pohľad na Boha a jeho lásku. Boh bol stredobodom jej života a v Ježišovi cez rozjímanie poznávala Božiu lásku k ľuďom. Potom pohľad upriamuje na Ježiša, Vykupiteľa všetkých ľudí, ktorý skrze svoj život, utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie zjavil milosrdenstvo Otca. A napokon na Ježiša, ktorý dáva podiel na diele zmierenia ľudstva s Bohom. On ju pozýval ku vzťahu dôvery

¹²¹ Porov. RICHOMME, A., *Matka Alfonza Mária*, s. 9, 21.

¹²² Porov. GUTH, A., *K procesu blahorečenia Matky Alfonzy Márie*, s. 79.

¹²³ HERISSARD, D. (red.), *Entfachte die Gnade Gottes Wieder, die dir zuteil geworden ist (2 Tim 1,6) IV...*, s. 25. Na žiadosť biskupa Rässsa farár Reichard, ako duchovný vodca Alžbety, si robil poznámky a zapisoval jej vnuknutia a skúsenosti.

a odovzdanosti, udelil jej svojho ducha pre svedectvo medzi ľuďmi a posielal ju slúžiť všetkým ľuďom, najmä tým, ktorí sa vzdialili od Božej lásky.¹²⁴

Napriek chorobe, ktorá pútala zakladateľku ku lôžku, videla potrebu vykonávať skutky lásky, a tak ich zakomponovala v hojnej miere aj do pravidiel vznikajúcej rehole.

3.2.1 Z Prvých pravidiel rehole Dcér Božského Vykupiteľa

Z obsahu Prvých pravidiel môžeme vnímať, čo Alžbeta prostredníctvom lásky Vykupiteľa zachytila a čo v naúčvaní tých, ktorí hľadali svoju cestu, nadobudla skúsenosťou.

Prvú kapitolu začína: „*poslaním rehole musí byť vykonávanie nasledovných skutkov milosrdenstva.*“¹²⁵ Pokračuje vymenovávaním konkrétnych skutkov telesného milosrdenstva so špecifikáciou na chudobných a chorých. Zo skutkov duchovného milosrdenstva zvlášť vyzdvihuje starostlivosť o spásu duší s prízvukom, že sa má usilovať o to zo všetkých síl. Inšpirujúcou silou pre konanie týchto skutkov milosrdenstva je nielen láska k blížnemu, ale aj láska k Bohu, pretože oni sú jedno, nemôžu sa od seba oddeliť. Základom lásky k blížnemu musí byť vždy láska k Bohu, konanie kvôli Bohu a dosiahnutie zaľúbenia u Boha. Pri dobročinných skutkoch majú slúžiť v blížnom Kristovi mysliac na slová Vykupiteľa: „*Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.*“ (Mt 25,40) Dcéry Božského Vykupiteľa pri svojej službe lásky sa majú podobat' Božskému Srdcu Ježišovmu a Najsvätejšiemu a Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie.¹²⁶ V Srdci Ježišovom, plnom zmlovania, videla Matka zakladateľka nevyčerpatel'ný prameň slúžiacej lásky.

Panna Mária svojím fiat dovolila, aby sa v nej zrodilo Ježišovo Srdce a tým, že v nej rástlo, zároveň premieňalo, utváralo a formovalo jej Srdce. Božia Matka mala súcitné srdce, vnímavé na núdzu človeka, ako to vidíme v Káne Galilejskej (porov. Jn 2,3-4). Cirkev ju vzýva ako Pannu dobrotivú, Uzdravenie chorých, Útechu zarmútených, Pomocnicu kresťanov a jej Srdce ako trón milosrdenstva. „*Nasledovať túto Matku milosrdenstva v ustavičnom milosrdenstve nemôže byť pre ňu ničím iným, než jej najvyšším zaľúbením.*“¹²⁷

¹²⁴ Porov. Príprava na generálnu kapitolu 2005: pracovné podklady Téma 1 - charizma a spiritualita, s. 3. Rím - archív generalátu SDR.

¹²⁵ *Prvé pravidlá ...*, s. 4.

¹²⁶ Porov. *Tamže*, s. 2-4.

¹²⁷ *Tamže*, s. 3.

O duchovnej náplni zakladateľka uvádza: „*Duch Dcér Božského Vykupiteľa musí byť Duchom Ježiša Krista [...] Áno Duch Ježiša Krista ich má neustále a tak mocne oživovať, že sa prejaví v celom ich vonkajšom bytí,*“¹²⁸ aby podľa slov apoštola Pavla: „*Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus,*“ (Gal 2,20) „*sa Ježišov život prejavil v ich smrteľnom tele.*“¹²⁹ Na cestu k tomuto odporúča denné rozjímanie o živote Ježiša, najmä o jeho utrpení, vlastnenie túžby meniť sa pred Bohom a byť v neustálom vnútornom sústredení cez vytrvalú modlitbu.¹³⁰

Okrem troch evanjeliových rád čistoty chudoby a poslušnosti, Matka Alfonza Mária pripojila ešte štvrtý sľub, „*totiž sľub, slúžiť chudobným a chorým a pri nich naplňovať všetky skutky duchovného a telesného milosrdenstva.*“¹³¹

Ak slúžia rehoľné sestry pri ťažko chorých v ich príbytkoch, musia bdieť aj v noci, striedajúc sa s príbuznými. Ak ide o zomierajúceho, nesmú ho sestry ani na okamih opustiť. Môžu byť ošetrovaní aj chorí z bohatších vrstiev, ale sestry neurčujú a nežiadajú odmenu. Jedinou podmienkou je, aby si chorý plnil svoje náboženské povinnosti.¹³² Sestry nerobili rozdiel medzi službou lásky katolíkom a protestantom, vychádzali s pomocou k tým, ktorí to potrebovali. Takto Matka zakladateľka konala v duchu evanjelia, i keď nepoznala slovo ekumenizmus.

Popri spomínaných skutkoch telesného milosrdenstva musia vykonávať „*predovšetkým skutky duchovného milosrdenstva, kedykoľvek a kdekoľvek sa k tomu naskytne príležitosť.*“¹³³ Vidieť tu naliehavú túžbu Matky Alfonzy Márie po uskutočňovaní týchto skutkov. V pravidlách je zachytené, že o chudobné opustené deti, ktoré sestry prijmu, sa musia starať a nábožensky vyučovať, aby mohli pristúpiť k prvému svätému prijímaniu. Ak duchovný správca farnosti dovoľí, majú sestry zhromažďovať mladé ženy, aby ich mohli viesť k čnostnému a vnútornému životu.¹³⁴

Z Doplnujúcich pravidiel rehole Dcér Božského Vykupiteľa sa dozvedáme, že každé ráno sestry prosia o milosť pokory a o to, aby všetky skutky, ktoré vykonávajú boli podľa Božej vôle. Ich skutky lásky čerpajú silu z každodennej svätej omše, zo spoločnej a osobnej modlitby. Poklona Najsvätejšej Sviatosti Oltárnej Matke Alfonze

---

¹²⁸ Tamže, s. 4.

¹²⁹ Tamže.

¹³⁰ Porov. Tamže.

¹³¹ Tamže, s. 5.

¹³² Porov. Tamže, s. 7.

¹³³ Tamže, s. 8.

¹³⁴ Porov. Tamže, s. 4, 8.

Márii ležala veľmi na srdci. Odporúčala ju aj sestrám a do pravidiel zaviedla hodinovú adoráciu denne.

V závere kapitoly o denných pobožnostiach sestier zakladateľka zdôrazňuje: „*Konanie skutkov milosrdenstva musí byť vždy uprednostnené pred vyššie uvedenými pobožnosťami, ktoré sa môžu presunúť a vynechať, kde to vyžaduje nutnosť prípadu alebo kde by bol z toho veľký úžitok.*“¹³⁵ Avšak pripomína, že sa to má dať vždy na vedomie predstavenej.

Čo sa týka spovede, pri ktorej sa človek stretáva s milosrdným Otcom, sestry majú pristupovať pravidelne, každých osem dní. V nej sa premieňa a uzdravuje vzťah človeka k Bohu a k blíznym. Správanie sestier voči sebe navzájom musí byť popretkávané úprimnými a dobromyseľnými službami lásky aj v najmenších veciach.

Cestou k chorému majú zachovávať mlčanie, aby sa zaoberali myšlienkami, že v chorom chcú slúžiť Ježišovi. Prosia ho o svetlo, aby spoznali, ako môžu pomôcť ku spáse duše, ktorú on vykúpil za takú drahú cenu. Počas návratu do kláštora sa modlia k milosrdnému Bohu, aby prijal a požehnal ich skutky lásky a aby duša chorého dosiahla spásu. Zároveň prosia o odpustenie chýb, ktoré sa mohli vkradnúť do ich služby. Pred podaním presnej správy predstavenej o priebehu ošetrovania, sa majú zastaviť najprv na modlitbu v kaplnke.¹³⁶ Matka Alfonza Mária svojim sestrám hovorila: „*Neváhajte, využite každý okamih, ak ide o záchranu duše,*“¹³⁷ alebo na inom mieste povzbudzovala: „*Modlite sa často za obrátenie hriešnikov, modlite sa s dôverou. Boh neodmietne vaše prosby.*“¹³⁸ Avšak sestra musí bdieť aj nad úmyslom pri modlitbe, aby ho nepoškvrnila sebecká láska, prejavená v túžbe, že práve ona, než niekto iný, chce otvoriť bránu neba hriešnikovi. Nemá záležať na tom, kto ho privedie k Bohu, ale dôležité je jeho obrátenie a záchrana.¹³⁹ V svojich príhovoroch sestrám pokračovala: „*Vaším jediným želaním pri obrátení hriešnika má byť víťazstvo Božieho milosrdenstva nad zátvrdlivosťou srdca hriešnika a Božia sláva, ktorá z toho vyplýva.*“¹⁴⁰

---

¹³⁵ Tamže, s. 9.

¹³⁶ Porov. Tamže, s. 10-12.

¹³⁷ LUTTENAUER, J., *Myšlienky Matky Alfonzy Márie*. Spišská Nová Ves: Slovenská provincia SDR, 2005, s. 43.

¹³⁸ Tamže, s. 42.

¹³⁹ Porov. BUSSON, C. I., *Príhovory: Ponaučenia našej ctihodnej zakladateľky Matky Alfonz-Márie nakoľko ich bolo možné zozbierať*. Kloster Maria Hilf Bühl, 1979, s. 30-31.

¹⁴⁰ Tamže, s. 31.

3.2.2 Sedem „naj...“ o Matke Alfonze Márii

Všimneme si ešte Matku Alfonzu Máriu, ktorá vždy chcela plniť iba Božiu vôľu, nie svoju, čím sa sama dala do rúk Vykupiteľa a bola jeho dielom. Zo siedmych „naj...“, ktoré môžeme v jej živote pozorovať, sa dozvedáme aj o jej vzťahu k Božiemu milosrdenstvu.¹⁴¹

Najmilším poučením pre zakladateľku bolo počúvať o utrpení Pána Ježiša, lebo tu objavila bezhraničnú Spasiteľovu lásku k ľuďom.

Najčastejším predmetom jej rozjímania bolo utrpenie a smrť Pána. Keď svojim sestram pri vyučovaní hovorila o rozjímaní nad utrpením Krista, radila im, aby sa zamýšľali nad tým, ako ho znášajú v porovnaní s Ježišom. Pri spoznaní rozdielu ich to bude viesť k pokore a k predsavzatiam. Mali uvažovať, prečo a pre koho Ježiš toľko trpel. Bolo to pre nás hriešnikov. Robil to z lásky k nám, nenútene. Nato mali sestry rozvinúť rozhovor s Vykupiteľom o jeho nevýslovnej láske k nim a prosiť ho o spoznanie jeho lásky, o vzbudenie citov v ich srdciach voči tejto veľkej láske.¹⁴²

Páter Alojz Amhard, redemptorista, sa vyjadril, že jej najtúžobnejším práním bolo byť ponižovanou. Svojim sestram hovorila: *„S radostným srdcom prijímam každé poníženie ako apoštoli, ktorí sa tešili, keď boli prijatí dôstojne, ale aj keď znášali opovrhovanie a potupu pre Kristovo meno.“*¹⁴³

Najkrajšou starosťou bolo prebúdať v srdciach ľudí lásku k Bohu. Modlila sa: *„Najmilší Ježiš, zmiluj sa nad touto farnosťou! Kiežby všetci farníci spoznali milosť, ktorú si im daroval! Bud' milosrdný rodičom, osviet' ich, aby lepšie poznali svoje povinnosti! Zmiluj sa nad mládežou a daj jej viac lásky k čnosti a k zbožnosti!“*¹⁴⁴

Najväčším šťastím pre zakladateľku bolo vlastniť Boha na zemi, lebo to je to isté šťastie ako to, ktoré majú svätí v nebi.

Najsilnejšou dôverou jej bolo Božie milosrdenstvo. Biskup Räss sa o nej vyjadril: *„Jej jedinou dôverou je Božie milosrdenstvo; tá istá dôvera sa zmocnila tých, ktorí s ňou prišli do rozhovoru. Poučenia, ktoré dávala svojim sestram, dýchajú touto dôverou v Boha.“*¹⁴⁵ V nich sa okrem iného nachádza veta: *„Vložte všetku svoju dôveru v Božie milosrdenstvo a do samotných zásluh Ježiša Krista, nášho Božského*

¹⁴¹ Porov. GUTH, A., K procesu blahorečenia Matky Alfonzy Márie, s. 69-75.

¹⁴² Porov. BUSSON, C. I., *Prihovory ...*, s. 34.

¹⁴³ GUTH, A., K procesu blahorečenia Matky Alfonzy Márie, s. 73.

¹⁴⁴ *Tamže.*

¹⁴⁵ *Tamže*, s. 70.

Vykupiteľa.“¹⁴⁶ O dôvere v Boha rozprávala aj chudobným, trpiacim a hriešnikom. Dávala ňou nádej umierajúcim a zarmúteným.

Jej najobľúbenejšou prácou bola starosť o chudobných a chorých. Sestry mali vidieť v nich samého Spasiteľa a starať sa o nich s neustálou radosťou, dobrotou a zhovievavosťou.

Dielo, v ktorom bola nástrojom Božieho milosrdenstva, žije ďalej. Pod vplyvom doby a miestnych pomerov sa vyvinuli viaceré kongregácie, ktoré žijú spiritualitu Matky Alfonzy Márie.

---

¹⁴⁶ LUTTENAUER, J., *Myšlienky Matky Alfonzy Márie*, s. 7.

4 ODKAZ MILOSRDENSTVA V ŽIVOTE KONGREGÁCIE SESTIER BOŽSKÉHO VYKUPITEĽA

V predchádzajúcich kapitolách sme sa venovali milosrdenstvu Boha, spoznávaniu Matky Alfonzy Márie jej životu a poslaniu v duchu milosrdnej lásky. Teraz sa pozrieme ako jej sestry pochopili rozmer milosrdenstva v svojom duchovnom živote a službe, ako prijali posolstvo svojej Matky zakladateľky.

Posolstvo je dôležitý obsah určený tým, ktorí ho majú prijať a podávať ďalej. Prvé pravidlá môžeme vnímať ako isté posolstvo, ktoré pomáha preniknúť do podstaty spirituality zakladateľky, aby bolo vydávané svedectvo o Ježišovej milosrdnej láske v každom čase. Z nich sa dozvedáme o duchu sestier, že musí byť Duchom Ježiša Krista.¹⁴⁷ To znamená nevnímať Ježiša iba ako vzor, ale nechať sa ním preniknúť, byť s ním jedno, ako to hovorila aj Matka zakladateľka v svojim sestrám: *„Prišli ste sem, aby ste žili život Ježiša Krista, teda aby ste viedli umŕtvený, ukrižovaný život, akým žil náš božský Majster. Skúmajte ho neprestajne, rozjímajte o ňom deň a noc, aby ste svoj život mohli tvárniť podľa jeho života.“*¹⁴⁸

Rehoľné spoločenstvo, ktoré založila Matka Alfonza Mária, čerpá silu pre apoštolát z rozjímania o tajomstve vykúpenia. Kontemplatívna modlitba a činnosť majú byť úzko spojené. Pohľad zameraný na Krista natoľko upútava, že sa vlastný pohľad premení na jeho pohľad. S pohľadom Krista, ktorý je láska, potom sestry v stretnutiach s ľuďmi majú spoznávať ich núdzu a pomáhať im. Pohnútkou každej činnosti má byť iba láska.¹⁴⁹

*„Duch modlitby je vnútorný postoj ochoty plniť Božiu vôľu. Jeho prostredníctvom sa celý náš život zjednocuje vo viere: v každej udalosti, v každej životnej situácii a v každom stretnutí môžeme spoznať, že Boh je tam prítomný.“*¹⁵⁰ Duchom modlitby bola Matka zakladateľka celkom preniknutá, takže modlitba a činnosť neboli u nej v protiklade. Apoštolské poslanie Matky Alfonzy Márie sa nepochybne rodilo v modlitbe. Jej život poukazuje na prvenstvo kontemplácie pred činnosťou v tom zmysle, že kontemplácia nachádza svoje uskutočnenie v akcii, čo vyjadrujú aj jej slová

¹⁴⁷ Porov. *Prvé pravidlá ...*, s. 4.

¹⁴⁸ Porov. BUSSON, C. I., *Prihovory ...*, s. 12-13.

¹⁴⁹ Porov. GRABNER, E., List generálnej predstavenej č. 91-1998. Rím, s. 18. Archív generalátu SDR.

¹⁵⁰ *Konštitúcie a direktorium Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa*. Rím, 2003, 40, s. 16.

sestrám: „*Všetka vaša činnosť má byť neustálou modlitbou.*“¹⁵¹ Čím viac sestry upriamujú svoj pohľad na Krista, tým viac si môžu uvedomiť, že vo všetkom sú závislé na Bohu. Srdce otvorené Kristovi sa naplní láskou, pretože láska patrí k Duchu Ježiša Krista, ktorý chce v nás prebývať (porov. Rim 8,11). A táto láska Krista ženie ďalej k láskyplnému konaniu (porov. 2 Kor 5,14).¹⁵²

4.1 Svedectvo prvých sestier

V prvých dňoch založenia sa sestry venovali telesnému ošetrovaniu, vymieňali posteľné oblečenie chorým za čisté, chodili upratovať do chudobných príbytkov, dávali jesť opusteným deťom v kláštore, čím im pomáhali, aby chodili do školy. Nešlo o nič mimoriadne, ale horlivej viere Matky Alfonzy bolo možné stať sa nástrojom Božieho milosrdenstva práve cez jednoduché práce. Dôležité bolo ísť tam, kde trpeli opustení. Cez jednoduchú prítomnosť, vnímanie bolestí, počúvanie a úctu mohli sestry trpiacim hovoriť, že sa o nich stará Božia dobrota.

Dr. Kuhn, obyvateľ a obvodný lekár Niederbronnu, sa o pôsobení sestier vyjadril, že poskytujú najhorlivejšiu starostlivosť chorým, nehľadiac na nebezpečenstvo nákazy a prirodzeného odporu. Navyše náboženskou útechou a svojou jemnosťou obracajú nevľúdne a drsné spôsoby. Dokonca učia deti na kopaniciach, kde nebolo školy ani učiteľa.¹⁵³ Zo správy od farára z Altkirche pre biskupa Rassa sa o sestrách Matky Alfonzy dozvedáme: „*Tieto dobré sestry, často telesne také slabé, sú bohaté, keď ide o to, veľa dávať. Prispievajú k tomu, že sa chudobní a bohatí vzájomne zmierujú.*“¹⁵⁴

Oficiálne noviny vlády v Štrasburgu opísali činnosť katolíckeho kléru v čase cholery v roku 1854 a dojímavým spôsobom i hrdinské počínanie mladého niederbronnského spoločenstva. Týmto spôsobom sa urobil krok ku štátnemu schváleniu tohto spoločenstva, čomu sa tešil aj biskup Räss. Chcel sa lepšie presvedčiť o pravdivosti ich skutkov lásky, ktoré preukázali počas viacerých mesiacov trvajúcej cholery, a tak si žiadal od zakladateľky Alfonzy Márie správy, ktoré jej sestry posielali zo svojich pôsobísk. Dostal odpoveď, z ktorej cítiť, že výchova a vedenie sestier je

---

¹⁵¹ Tamže.

¹⁵² Porov. NAGEL, M., *Lebensquellen der Kongregation*. Oberbronn: Kongregation der Schwestern vom Göttlichen Erlöser (Niederbronner Schwestern), 1989, s. 133-134.

¹⁵³ HERISSARD, D., 160 rokov Niederbronnskej kongregácie. Narodeniny. *Spoj nás v jedno, Pane XI*, Rím - Generalát SDR 2010, s. 20-21. Časopis pre vnútornú potrebu SDR.

¹⁵⁴ SCHNEIDT, G., Poučenia o živote ctihodnej Matky Alfonzy Márie (Alžbeta Eppingerová), s. 42-43.

zameraná na oslavu Boha a nie na hľadanie márnej cti a priazne. Sestry sa mali činnosťou spätne zaoberať, len aby sa vyhli chybám, ktoré urobili alebo niečo zlepšili. Matka Alfonza Mária mu podala správu, že sestry boli vždy v činnosti, čomu nasvedčovala aj stručnosť ich listov. Zmienili sa v nich len o zdravotnom stave, mieste pobytu a o odvahe a rozhodnosti vo vykonávaní služieb. Uviedla niekoľko správ, ktoré sa dozvedela od nich osobne. Napríklad, že jedna až dve sestry boli na nohách deň a noc, aby sa starali o 50-60 chorých, ktorí ležali po zemi v rôznych domoch. Často prešlo 5-6 dní, kým sa dostali na odpočinok. V tábore chorých a umierajúcich boli často pokryté špinou od dávenia chorých, ktorá bola aj na stenách. Pri otázke, či nepodľahli odporu a znechuteniu, odpovedali, že sa triasli hrôzou, ale odvahu nabrali pri pomyslení, že ide o záchranu duší. Pri ošetrovaní sa v niektorých chorých ozvalo aj svedomie a prosili o spoveď, iní zase boli tvrdošíjní, ale predsa nakoniec prišli k sebe a dali sa zaopatríť sviatosťami. Inokedy nákaza ľudí úplne ochromila, lebo pri príchode sestier do jednej dediny ležali traja mŕtvi už viac dní v domoch nepochovaní, pretože zo strachu pred nákazou sa ich nikto neodvážil pochovať. A tak sestry, skôr než začali ošetrovať pri lôžku, museli najprv mŕtvych uložiť do truhel.¹⁵⁵ Láska k Bohu viedla sestry aj k láske k ľuďom, veď ona je len jedno, ako sme to uviedli z Prvých pravidiel. Jedinou naliehavosťou prvých sestier bolo pomáhať a spolupracovať v diele vykúpenia Ježiša Krista, aby ho všetci spoznali, a tak odkryli nevyčerateľný prameň k obnove života.

Takéto svedectvá hovoria veľa. Majú svoj pôvod v tom, ako na sestry pôsobila zakladateľka, ukazujú jej charakter a silu.

Milosť, ktorú dostala Matka Alfonza Mária, pôsobila v sestrách i po jej smrti a viedla ich k zodpovednosti za prijatý dar. Aj oni otvorili svoje ruky a srdce všetkému, čo im Boh dával. Ich skutky boli oduševňované aj prostredníctvom listov superiora Simonisa, z ktorých vyberáme: „*Boh vás chce priviesť do kontaktu s mnohými chudobnými a chorými, chce vyzvať vaše srdce, aby bolo vždy mäkšie a milosrdnejšie. Vždy prijímajte toto Božie pozvanie z jeho ruky a čo robíte, robte pre Boha.*“¹⁵⁶ Pýtal sa ich, či si už položili otázky, prečo práve oni sú poslané Bohom k protivnému chorému alebo k neprijemným, zlým, hlúpym deťom a nenechal ich bez odpovede. Poukazuje na to, že v tej službe majú oplatiť Bohu niečo z tej lásky, ktorou ich on obdaril. Každý jeden z týchto chorých je im poslaný do cesty preto, aby po kvapkách odčerpával ich

---

¹⁵⁵ Porov. PFLEGER, L., *Kongregácia...*, s. 209-210, 212-213.

¹⁵⁶ *Tamže*, s. 159. List zo dňa 14.2.1898.

netrzeplivosť a odpor. V závere dodal: „*Počúvajme v týchto slovách Božského Spasiteľa: Majte so mnou milosrdenstvo! Čokoľvek urobíš tomu poslednému, mne to urobíš!*“¹⁵⁷ Inokedy sestry v inej komunite upozornil: „*Mali by sme z toho nesmiernu radosť, získavať duše pre Boha, keby sme lepšie rozumeli praktizovaniu milosrdenstva.*“¹⁵⁸ A hneď poukázal na potrebné svedectvo ich sesterskej lásky, ktorá je cestou k neveriteľnému Božiemu požehnaniu.¹⁵⁹

4.2 Svedectvo v Slovenskej provincii

Prvé sestry prišli na územie dnešného Slovenska do Nových Zámok v roku 1875 na základe pozvania ostrihomskeho arcibiskupa, kardinála Jána Šimora. Sestry boli pozvané zo Šoprone, kde pôsobili vo výchove a vyučovaní malých sirôt a iných detí a starali sa o ošetrovanie chorých v meste od roku 1863.¹⁶⁰ Sestry, ktoré začínali pracovať v Šoproni, osobne poznali Matku zakladateľku a pod jej vedením boli formované, čím sa Duch Ježiša Krista, ktorým majú byť preniknuté sestry Matky Alfonzy Márie preniesol aj do týchto krajov. Sestry dodržiavali spôsob života, ktorý si doniesli z Niederbronnu, podľa ducha a tradície materského domu v Niederbronne a odovzdávali ho ďalej nasledujúcim generáciám.

Po takmer päťdesiatich rokoch pôsobenia sestier na Slovensku, Posvätná kongregácia pre rehoľníkov a sekulárne inštitúty v Ríme schválila Československú provinciu Kongregácie Dcér Božského Vykupiteľa Šoproňskej vetvy.¹⁶¹

V súčasnosti môžeme pozorovať, že mnohé úlohy, ktoré boli podnetom založenia rehole v 19. storočí v kraji Alsasko vo Francúzsku, dnes preberá štát, tak v oblasti ošetrovania ako aj výchovy. Nie je tomu ináč ani na Slovensku. To však nie je smerodajné. Služiť je potrebné v každom čase a zameranie sa Matky Alfonzy Márie na chudobných, ktoré zanechala sestrám ako dedičstvo, je aktuálne na akomkoľvek mieste

¹⁵⁷ *Tamže.*

¹⁵⁸ *Tamže*, s. 160. List zo dňa 21.12.1891.

¹⁵⁹ Porov. *Tamže.*

¹⁶⁰ Arcibiskup Ján Šimor dekrétom zo dňa 13.6.1867 ustanovil samostatnú kongregáciu so sídlom v Šoproni a tým aj jej nezávislosť od materského domu v Niederbronne, čím vznikla tretia (po Viedenskej a Würzburgskej) nová vetva - kongregácia. Porov. KRIŠTOFOVÁ, K., BRAJEROVÁ, C. a BUDICKÁ, C., *V službách Vykupiteľa...*, s. 18-19, 27.

¹⁶¹ Československá provincia bola jednou z piatich schválených provincií. Porov. List Posvätnéj kongregácie pre rehoľníkov a sekulárne inštitúty v Ríme Nr. 5096/23 zo dňa 16.2.1924. Spišská Nová Ves - archív Slovenskej provincie SDR.

Zmena názvu na „Kongregácia sestier Božského Vykupiteľa,“ bola prijatá na Generálnej kapitule v roku 1969, po vydaní Dekrétu o primeranej obnove rehoľného života: *Perfectae caritatis* z Druhého vatikánskeho koncilu (1962-1965).

a v ktorejkoľvek dobe. Aj Ježiš ohlasoval radostné posolstvo prednostne chudobným, ktorých budeme mať medzi sebou vždy (porov. Jn 12,8).

Pozerať sa chudobe do očí vyžaduje od sestier úplné začlenenie sa do Krista, aby potom ich oči i srdce boli otvorené pre telesné i duchovné potreby ľudí. Je to veľké tajomstvo¹⁶² - Ježiš ani dnes nechce šíriť svoju spásu bez pričinenia človeka.

Keď jednu a tú istú prácu robia dvaja, výsledok nie je rovnaký. Okrem iného je dôležitý postoj a úmysel, s akým ju vykonávajú. Matka Alfonza Mária odporúčala svojim sestram často sa v duchu postaviť pod Kristov kríž a tam hľadať silu a môžeme povedať aj správny úmysel k službe.

Jej „skúsenosť s krížom,“ cez ktorý pochopila krásu milosrdenstva, si sestry denne pripomínajú v modlitbe za jej blahorečenie:

„Nebeský Otče, ty si Matke Alfonze Márii už od detstva udelil milosť, že bola preniknutá tajomstvom kríža a v ňom odhalila milosrdnú lásku, ktorou miluješ všetkých ľudí. Z tvojho podnetu založila kongregáciu, ktorá má slúžiť na to, aby tvoju lásku poznali všetci, ktorí trpia na duchu a na tele. Prostredníctvom Eucharistie si jej daroval silu spolupracovať na diele vykúpenia. Vzbud' v nás ochotu, aby sme sa aj my nechali premeniť láskou Krista Vykupiteľa a svojím životom vydávali o nej svedectvo všetkým, ktorých stretne. Na jej príhovor vypočuj moju/našu prosbu ..., a ak je to tvoja vôľa, dopraj nám milosť, aby sme Matku Alfonzu Máriu mohli čím skôr uctievať ako blahoslavenú. O to ťa prosíme skrze Krista, nášho Pána. Amen.“¹⁶³

Zároveň nám táto modlitba odkrýva, čo je poslaním sestier. Zameriavajú sa na službu Kristovi, ktorý trpí vo svojich údoch a snažia sa o rozmnoženie lásky k nemu.

Ako sme už uviedli z Prvých pravidiel, každá činnosť sestier má byť zavŕšená modlitbou, v ktorej sa skúma kvalita služby a je ešte možnosť očistiť svoje úmysly i pohnútky konania a všetko odovzdať milosrdnému Bohu. Tým v apoštoláte budú sestry skutočne slúžiť Kristovi a prinášať obeť Bohu.

4.2.1 Téma milosrdenstva vo formácii sestier

„*Obnova zasväteného života vo veľkej miere závisí od formácie.*“¹⁶⁴ Ona nanovo povzbudzuje, očisťuje úmysly konania a usmerňuje zasvätených. „*Formácia je významný proces, pomocou ktorého sa človek v hĺbke svojej existencie obracia*

¹⁶² Porov. *Tamže*, 4.

¹⁶³ Mons. Jozef Doré, diecézny arcibiskup zo Štrasburgu, 2. júna 2004 udelil *Imprimatur* tejto modlitbe za blahorečenie Božej služobnice Matky Alfonzy Márie. Porov. SCHNEIDT, G., Poučenia o živote ctihodnej Matky Alfonzy Márie (Alžbeta Eppingerová), s. 91.

¹⁶⁴ JÁN PAVOL II., *Vita consecrata*, 68.

*k Božiemu slovu a súčasne sa učí umeniu hľadať Božie znamenia v skutočnostiach tohto sveta.*¹⁶⁵

Téma milosrdenstva je zachytená už v počiatkovej formácii SDR, a to v ľudskej, komunitárnej, duchovnej, charismatickej, intelektuálnej a apoštolskej dimenzii. Venuje sa jej aj v permanentnej formácii. Príkladom toho sú témy na jednotlivé roky stanovené generálnym vedením SDR,¹⁶⁶ či revízie života.

Na medzinárodnom stretnutí formátoriek sa zamýšľali nad profilom dnešnej sestry Božského Vykupiteľa. Z desiatich bodov spomenieme len tie, ktoré nám hovoria o milosrdnej láske. Sestra Božského Vykupiteľa:

- „Je zakorenená v tajomstve vykúpenia a rozjíma o ňom. Preto je citlivá na potrebu spásy u seba samej a aj u iných.
- Vie, že ju Boh miluje a takto vie prijať samu seba aj so všetkými slabosťami a hranicami. [...]
- Všetkým svedčí o Božom milosrdenstve a náklonnosti, ktoré sa zjavili v Ježišovi Kristovi. Vie odpúšťať, dokáže prosiť o odpustenie a vie prijať odpustenie.
- Je otvorená pre ľudí, pomáha všetkým bez rozdielu rasy, kultúry, náboženstva... zvlášť znevýhodneným, odsunutým na okraj spoločnosti a trpiacim.
- Zasadzuje sa za dôstojnosť a úctu pred každým človekom a pomáha mu, aby zobral svoj život do vlastných rúk.“¹⁶⁷

Pre každú sestru SDR môžu poslúžiť tieto body ako zrkadlo, v ktoromvidia svoje črty, alebo v ňom nájdu výzvy pre osobné úsilie v tej ktorej oblasti.

Téma stretnutia novíciek a junioriek kongregácií, ktoré vznikli zo založenia Matkou Alfonzou Máriou znela: „*Sestra Vykupiteľka? Ako na to? - Povolanie Kristom Vykupiteľom, v duchu Matky Alfonzy Márie poslané k ľuďom.*“ Jeden deň tohto stretnutia sa niesol čiastočnou témou: „... *poslané k ľuďom.*“ Sestry rozjímali nad siedmymi skutkami milosrdenstva z dnešného sveta podľa Mons. Wanke-ho.¹⁶⁸ Išlo o nasledovné skutky milosrdenstva: „*Povedať človeku: Patíš k nám.*“ Je to aktuálny skutok milosrdenstva dnešnej doby, v ktorej sú na okraj spoločnosti vytlačení nezamestnaní, nenarodení, psychicky chorí. Kde sa stretávame s otrokmi egoizmu, drog, módy, so smutnými a pochybujúcimi. Priblížiť sa k nim s ponukou pomoci, odrážať im Kristovu lásku, spolicítiť s ich osudom, byť priateľský, pozorný, dať nádej. Druhý skutok milosrdenstva: „*Počúvam ťa.*“ Mať čas, chcieť počúvať je dnes nutným

¹⁶⁵ Tamže, 68.

¹⁶⁶ Téma roka 2006: „Lebo nás ženie Kristova láska k zmiereniu,“ v roku 2008: „Kristova láska nás ženie urobiť viditeľnou jeho milosrdnú a vykupujúcu lásku“

¹⁶⁷ HABURAJOVÁ, M. a KURALI, D., Medzinárodné stretnutie formátoriek v Oberbronne, august 2009. *Spoj nás v jedno, Pane XI*, Rím - Generalát SDR 2010, s. 56. Časopis pre vnútornú potrebu SDR.

¹⁶⁸ Porov. *Na miestach založenia...* [online], dostupné na: <<http://www.sdr.sk/spolocenstvo>>.

skutkom milosrdenstva, paradoxne práve v technicky perfektnéj dobe a pri vysoko modernej komunikácii. Tretí skutok milosrdenstva: „*Pekne o tebe hovorím.*“ V rozhovore sú dôležité správne kladené slová pochvaly a prirodzene niekedy je potrebné priložiť prst na ranu, napomenúť. Čo však dnes chýba je úcta k druhému a žičlivosť. Štvrtý skutok milosrdenstva: „*Idem chvíľu s tebou.*“ Nie vo význame urobím to za teba, ale dodať odvalu, povzbudiť, že to dokáže, prípadne na začiatku pomôcť. Piaty skutok milosrdenstva: „*Podelím sa s tebou.*“ Nerobiť možno nič výnimočné, ale deliť sa v drobných a bežných situáciách. S týmto skutkom súvisí nielen dávanie, ale aj prijímanie od ľudí, nesenie kríža vo význame: Podelená bolesť je polovičná bolesť a podelená radosť je dvojnásobná radosť. Šiesty skutok milosrdenstva: „*Navštívím ťa.*“ Nielen byť otvorený pre prijatie návštevy, ale vyjsť a navštíviť druhého v jeho príbytku, prípadne ich vziať z miesta, kde sa nachádzajú. Siedmy skutok milosrdenstva: „*Modlím sa za teba.*“ Modlitba je silným prostriedkom najmä tam, kde sú napäté vzťahy, kde slová už nepomáhajú. Božie milosrdenstvo je väčšie ako naša bezradnosť a smútok. Sestry sa zamýšľali nad tým, kde môžu zažiť jednotlivé skutky milosrdenstva vo svojom apoštoláte a ako sa realizujú, cez ktorý apoštolát sestier sa ešte prejavujú, aké možnosti vidia do budúcnosti v ich uskutočňovaní.

4.2.2 Skutky milosrdenstva v apoštoláte sestier

Apoštolskou úlohou SDR je prostredníctvom konkrétnych činností v pastorálnej, sociálnej, charitatívnej a pedagogickej oblasti spolupracovať na diele vykúpenia.¹⁶⁹ V živote Matky Alfonzy Márie nachádzajú sestry príklad, ako sa pozerat' najmä na Kristov kríž, v ktorom objavujú milosrdnú lásku. Tá ženie dávať ju s dôverou v Boha ďalej v podobe konkrétnych skutkov lásky, aby všetci ľudia, prednostne chudobní a chorí i zanedbaní, zakúsili Božiu lásku a aby sa im tak vrátila nádej do ich života.

Službou „*chceme pred ľuďmi vydávať svedectvo o nikdy neprestávajúcej Božej priazni a o Božom milosrdenstve, ktoré sa nám zjavilo v Ježišovi Kristovi.*“¹⁷⁰ Takto sa uvádza v Konštitúciách SDR v kapitole „Spoločenstvo v apoštolskej službe.“ V inom bode sa ešte píše: „*Podľa vôle našej Matky zakladateľky starostlivosť o chorých a starších ľudí je osobitnou úlohou našej kongregácie. Apoštolskú činnosť sestier [...] ovplyvňuje ich spojenie s Kristom. Svojou nezištnou službou zmiernujú ľudskú biedu*

¹⁶⁹ Porov. Konštitúcie a direktorium Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa, 1.

¹⁷⁰ Tamže, 80.

a preukazujú skutky milosrdenstva.“¹⁷¹ Sestry musia byť najprv s Kristom, poznávať ho, aby ho potom mohli spoznať v osobe tých, ku ktorým budú poslané. Nemôžeme vidieť Krista vo všetkom, ak sa ho nenaučíme vidieť v ňom samom. Dôležitá je teda príprava, ktorá pozostáva z modlitby. Nasmerovanie na Krista, zdroj sily v každej činnosti, ako aj postrehnutie ho v blížnom, je krásne vyjadrené aj v apoštolskej exhortácii o zasvätenom živote:

„Pohľad, upretý na Pána, v apoštolovi neoslabuje vôľu slúžiť človeku; naopak, posilňuje ju, dáva jej novú schopnosť pôsobiť na dejiny, aby ich oslobodila od toho, čo ich znetvoruje. Hľadanie Božej krásy káže zasväteným osobám starať sa o obraz Boha, deformovaný v tvárach bratov a sestier, v tvárach znetvorených hladom, v tvárach rozčarovaných prázdnyimi sľubmi politikov, v pokorených tvárach tých, ktorých kultúra je ponížovaná, v tvárach zhrozených slepým násilím, v nepokojných tvárach detí, v tvárach zneuctených a ponížovaných žien, v unavených tvárach vystáhovalcov, ktorým sa nedostalo prajného prijatia, v tvárach starcov, ktorým chýbajú najzákladnejšie podmienky dôstojného života. Zasvätený život takto rečou skutkov ukazuje, že Božie milosrdenstvo je základom a podnetom činnej a nezištnej lásky.“¹⁷²

Službami ošetrovania, vyučovania, potešovania, obetovania sa celým srdcom so zameraním na cieľ, t. j. zachraňovať človeka pred biedou hriechu, to bolo a je odkazom zakladateľky Matky Alfonzy Márie. Tento odkaz naplňajú sestry dnes aj v Slovenskej provincii. Predovšetkým sú povolané slúžiť skutkami milosrdenstva chorým, osamelým, bezmocným a starým ľuďom, podľa možnosti aj v ich príbytkoch. Vo výchovnej a vzdelávacej činnosti sa snažia formovať deti i mládež v duchu evanjelia, podľa kresťanského chápania človeka a pomáhajú im rozvíjať ich vlohy i schopnosti, pripravujú ich k prijatiu sviatosti Eucharistie a birmovania. Poukážeme na niektoré príklady činnej lásky z ich života.

Nezištnou službou sa sestry snažia zmierňovať ľudskú biedu v nemocniciach, v hospicioch i v domácom prostredí. V súčasnosti je v nemocniciach či v hospicioch viac organizačnej a administratívnej práce, no aj napriek tomu sa ujímajú tých chorých, ktorí to najviac potrebujú. Okrem odborných výkonov sa usilujú potešovať chorých i starších ľudí a starať sa o ich dušu. Povzbudzujú ich k modlitbe a dôvere v Boha, živej viere, pripravujú ich na prijatie sviatostí, zabezpečujú návštevy kňaza. Mnohí chorí majú pred sebou častokrát posledné chvíle svojho pozemského života. Dôležitou povinnosťou je pre sestry vážiť si a chrániť neoceniteľný dar života a zastať sa ho, mať v úcte vždy

---

¹⁷¹ *Tamže*, 91.

¹⁷² JÁN PAVOL II., *Vita consecrata*, 75.

celého človeka a poskytnúť mu svoje služby s dobrotou a v duchu viery, pomáhať chorým aj iných náboženstiev, nerobiť rozdiely.

Pri niektorých komunitách navštevujú sestry starých a osamelých ľudí v ich vlastných domoch. Prinášajú im teplú stravu, prípadne i oblečenie a zostávajú pri nich istý čas v rozhovore a načúvaní, čím sa vzájomne obohacujú a aspoň trochu zmierňujú ich osamelosť.

Vo väčších mestách sa združuje mnoho bezdomovcov. Aj im ponúkajú sestry konkrétnu pomoc v podobe podelenia sa so stravou, sprostredkovania šatstva. Zároveň spoznávajú, že často veľkou núdzou bezdomovcov je neprijatie inými, samota, nevypočutie.

Sestry poskytli svoje priestory vo Vrícku na zriadenie Útulku svätej Alžbety pre ženy, ktoré nemajú kde bývať a na ulicu sa dostali po rozpadnutí manželstva, strate práce, či príbuzných. Sú medzi nimi ženy, ktoré sa po preliečení od rôznych závislostí (alkohol, automaty, drogy, ...) nemajú kde vrátiť. Mnohé trpia depresiami a rôznymi zdravotnými problémami. Sestry pracujúce v útulku, aj tie, ktoré sa im venujú ako dobrovoľníčky, sa svojou službou, záujmom, počúvaním ich životných príbehov, dobrým slovom, príkladom a modlitbou snažia prebudiť v nich zmysel pre duchovné veci a nanovo objaviť význam života, ktorý stratili možno aj svojou vinou, ale majú problém ho nájsť a postaviť sa na nohy. Aj keď bol útulok otvorený ešte len pred rokom, už vidieť pôsobenie Božej milosti a ovocie snaženia a svedectva sestier. Veľkou radosťou pre ne je, že postupne všetky ženy z Útulku sa vracajú do Otcovho domu a opäť pristupujú k sviatostiam.¹⁷³

Ježišove slová: „*Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.*“ (Mt 25,40) majú na zreteli aj sestry pracujúce s deťmi, mládežou i dospelými s telesným a mentálnym postihnutím. Ich prioritou pri práci je láska. V tých, ktorí sú im zverení, sa snažia vidieť trpiaceho Krista a starajú sa nielen o potreby tela, ale aj o vzdelávanie ducha. U detí s vysokým stupňom mentálnej retardácie, ktoré s neprítomným pohľadom boli iba v ležiacej polohe, rozvíjali pozornosť stimulovaním zraku, hmatu, sluchu a prostredníctvom umenia: hudby, pohybu, výtvarného prejavu, rozvíjali reč. Cez jednotlivé činnosti, či pokusy o ne, mali deti možnosť sebaujadenia, k čomu predtým neboli vedené. Tým sestry spoznávali ich vnútorný svet i vnímanie okolia, nevnucovali im svoje predstavy a dané skutočnosti.

---

¹⁷³ Porov. SIGETOVÁ, R., Nové apoštoláty v Slovenskej provincii: Útulok sv. Alžbety vo Vrícku. *Spoj nás v jedno, Pane XII*, Rím - Generalát SDR 2011, s. 24. Časopis pre vnútornú potrebu SDR.

U detí rástla radosť z objavovania prostredia okolo nich, učili sa nebáť a rozvíjali to, čo mali v sebe.

Ku konaniu skutkov milosrdenstva sú pobádané sestry pracujúce v Krízovom stredisku Alžbetka. Denne sa v ňom stretávajú s deťmi zo sociálne slabých rodín, s týranými deťmi alebo zanedbanými, s deťmi, ktorých rodičia nemôžu vychovávať, ktoré nemajú žiadnu rodinu, alebo aj s takými, ktoré matka opustila hneď po pôrode. Sú to chudobní po stránke materiálnej, ale veľkú chudobu vnímať hlavne v oblasti emocionálnej a sociálnej. To je výzvou pre sestry, aby sa učili umeniu načúvať Bohu a potrebám jeho maličkých, aby ich správne vychovávali. Sestry sú si vedomé, že nemôžu deťom nahradiť rodinu, ale môžu im darovať lásku i svoj čas a dať im možnosť spoznať, či prehľbiť sa v poznaní Boha.

Sestry, ktoré vyučujú deti a mládež v školách, sa okrem klasickej katechézy snažia pomôcť duchovným sprevádzaním tým, ktorí sa nachádzajú v rôznych krízach. Načúvajú im v rozhovore, dodávajú novú nádej, aby deti a mládež zmietaní rôznymi problémami si uvedomili, že na svete nie sú sami, že Boh o nich vie, a posilňujú v nich dôveru v neho. Často ich vkladajú do modlitieb, lebo Boh je ten, ktorý všetko riadi a ktorý je milostivý, milosrdný a láskavý.

Niektoré sestry v školskej katechéze vyučujú rómske deti. Práca s Rómami je špecifická. Zvlášť sa im venuje jedna sestra, ktorá im prostredníctvom rôznych záujmových krúžkov pomáha objavovať skryté talenty, čomu nasvedčujú aj úspechy v rôznych súťažiach na Slovensku, ale aj v zahraničí. O úspechoch sa vyjadrila, že nie sú najdôležitejšie. Pri práci s Rómami jej záleží na ich ľudskom a kultúrnom rozvoji, no predovšetkým, aby prichádzali bližšie k Bohu. Sama o ňom napísala: „*Nechceme nič robiť bez jeho požehnanja, nič nacvičovať, ani nikde ísť. [...] Je úžasné prežívať Božiu lásku a dobrotu!*“¹⁷⁴ Musí vynaložiť mnoho úsilia a cvičiť sa v trezlivosti pri týchto deťoch. Starších pripravuje aj k prvému svätému prijímaniu, avšak pre nestálosť, ktorá je charakteristická Rómom, málokto vydrží. Vždy znova začínajú, ale ich slabosť je silnejšia. Tie, ktoré navštevujú klub a vytvárajú spoločenstvo, ľahšie odolávajú zlu, ktoré ich obklopuje. Jej slová hovoria mnoho: „*Dá sa im pomôcť iba láskou a časom stráveným medzi nimi.*“¹⁷⁵

---

¹⁷⁴ Apoštolát medzi Rómami. *Spoj nás v jedno, Pane IV*, Rím - Generalát SDR 2003, s. 19. Časopis pre vnútornú potrebu SDR.

¹⁷⁵ *Tamže*, s. 20.

Sestry individuálne pripravujú mladých a dospelých na prijatie sviatostí krstu a Eucharistie. Ak to okolnosti vyžadujú, aj dospelých s telesným a miernym mentálnym hendikepom.

Žiadny človek si nevystačí sám, pretože v jeho hĺbke je vrúcna túžba po Bohu, aj keď niekedy zakrývaná. V dnešnej dobe sa mnoho mladých nachádza v takomto rozpoložení. Sestry sú otvorené a organizujú rôzne stretnutia, duchovné obnovy, či duchovné cvičenia pre dievčatá v svojich komunitách. Tým im ponúkajú odhaliť v sebe prázdnotu, zakúsiť a prijať Boha do svojho života.

Sestry Slovenskej provincie boli pozvané¹⁷⁶ aj na Ukrajinu, kde tiež ľudia bojujú s chudobou ako duchovnou, tak materiálnou. Aj v tejto krajine sa v účinkovaní sestier napĺňa a nachádza svoje uplatnenie vízia Matky Alfonzy Márie: modliť sa, slúžiť, milovať Boha i blížneho a prostredníctvom skutkov milosrdenstva byť na pomoci chudobným a chorým. Sestry chcú: „z lásky ku Kristovi slúžiť všetkým trpiacim a chorým ľuďom a to bez ohľadu na rozdiely jazyka a vyznania.“¹⁷⁷ V duchu tejto myšlienky sa sestry starajú o starších ľudí. Návštevy chorých, ktorí sa nemôžu zúčastniť na slávení Eucharistie, spájajú s katechézou a rozdávaním svätého prijímania v ich príbytkoch.

Jedna sestra pracuje v nemocnici bezplatne ako dobrovoľníčka pri ošetrovaní chorých. Ošetruje pacientov, o ktorých sa nik nestará a pomáha príbuzným po praktickej stránke tým, že ich učí, ako majú ošetrovať svojich príbuzných v nemocnici a potom doma. Je to síce nezvyčajné, ale na Ukrajine v nemocnici musia svojich chorých ošetrovať príbuzní. Z domu si musia priniesť všetko: posteľné oblečenie a to, čo potrebujú na ošetrovanie. Ak pacient nemá potrebné peniaze na ošetrovanie, nie je prijatý do nemocnice a ostáva doma. Vládné tam nepredstaviteľná chudoba a zlá hygiena.¹⁷⁸

Ďalšie sestry rozbiehali rehabilitačné centrum pre drogovovo závislých mužov. Do rozbehnutého diela sa zapojili aj laickí pracovníci, ktorí ho neskôr postupne prevzali.¹⁷⁹

Práca s narkomanmi zahŕňala aj prácu s ich rodinami, ktorá v súčasnosti pokračuje. Rodinní príslušníci a priatelia, ale aj samotní bývalí narkomani, majú možnosť prichádzať do komunity sestier, mimo rehabilitačného centra, na spoločnú

---

¹⁷⁶ Sestry začali pôsobiť od roku 1993 na prosbu biskupa Mons. Jána Purwinského z ukrajinského mesta Žitomír.

¹⁷⁷ Porov. PFLEGER, L., *Kongregácia...*, s. 131.

¹⁷⁸ Porov. Aktuality - Aktuality - Aktuality. *Spoj nás v jedno, Pane IX*, Rím - Generalát SDR 2008, s. 34. Časopis pre vnútornú potrebu SDR.

¹⁷⁹ Sestry v centre pracovali od r. 2003 do r. 2008.

modlitbu, rozhovor, pri ktorom sa vzájomne povzbudzujú a pomáha sa im ozdraviť vzťahy v rodinách. Zároveň podporujú úsilie narkomanov modlitbou. Tieto stretnutia im dávajú nádej a dôveru v Boha.¹⁸⁰

Sestry SDR slúžia skutkami milosrdenstva Kristovi v blížnych vo svojom okolí, ale prvým miestom žitej lásky sa má stať samotné spoločenstvo sestier. Nedá sa opravdivo slúžiť Kristovi v bratoch a sestrách mimo kláštora, keď sa mu nedokáže slúžiť v spoločenstve spolusestier. Práve v ňom sa overuje pravosť vzťahu k Bohu, odhaľuje sa miera nezištnosti a pravosť úmyslov. Komunita je miesto, kde sa láska rozdáva a zároveň očisťuje. Z lásky, ktorá čerpá silu v modlitbe a prežíva sa v spoločenstve sestier, sa následne rodí sila k apoštolátu, ktorý nie je iba jednoduchou pomocou, ale ďalším zjavovaním lásky.

Konkrétne skutky milosrdenstva, ktoré sestry preukazujú, sú rôznorodé, ako rôznorodé sú potreby ľudí, s ktorými sa stretávajú. Táto rozmanitosť je normálna, veď Kristovu tvár môžeme objavovať v mnohorakých podobách.

---

¹⁸⁰ Porov. BRAJEROVÁ, M., Projekt Ukrajina - drogově závislí muži: Správa o práci Slovenskej provincie SDR na Ukrajine (Generálna kapitula 2005). *Spoj nás v jedno, Pane VII*, Rím - Generalát SDR 2006, s. 19-20. Časopis pre vnútornú potrebu SDR a Správa o návšteve Ukrajiny od 23.11. do 2.12.2005. *Tamže*, s. 24-25.

ZÁVER

V dnešnom svete vidíme veľký hlad po láske. Mnohí majú problém odpustiť iným, či sebe, prijať blížneho i seba. Je preto veľmi dôležité, aby tí, čo čerpajú zo zdroja pravej Lásky, boli vhodným nástrojom na jej sprostredkovanie. V osobe Matky Alfonzy Márie Eppingerovej badáme, že bola jednou z tých, ktorí spoznanie, zakúsenie a prijatie Lásky nenechali iba pre seba, ale vedeli ju šíriť a podávať ďalej.

V jej živote môžeme pozorovať úplnú dôveru v Boha. Mala stále túžbu plniť iba jeho vôľu, nie svoju. V poslušnosti, v ktorej sa od detstva cvičila, sa pripodobňovala Kristovi, poslušnému Otcovej vôli až na smrť (porov. Flp 2,8). Veľmi jej záležalo na spásu duší. V rozjímaní o Ježišovi na kríži sa spájala s Ukrižovaným, pričom precítila, akou nekonečne veľkou a milosrdnou láskou miluje Pán ju samu. V živote a v utrpení Ježiša Krista odkryla neotrasiteľné Božie milosrdenstvo. To ju urobilo schopnou rozumieť ľuďom, ktorí trpeli a mali starosti a rástla v nej túžba pomáhať im, lebo v nich videla tvár samého Krista. Cez to všetko bola formovaná Bohom, aby aj cez ňu mohol ukázať svetu milosrdenstvo.

Už z názvu Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa sa nám odkrýva program sestier. Dať celý svoj život do služby vykúpenia. To v osobnej snahe po svätosti znamená byť hlboko presvedčenými o vlastnej potrebe vykúpenia a byť ochotnými prijať od Ježiša Krista dar spásy. Kristus je Vykupiteľom skrze smrť na kríži a zmŕtvychvstanie. Tak i život sestier má byť založený na utrpení Vykupiteľa a na jeho zmŕtvychvstaní.¹⁸¹ Vo Veľkonočnom tajomstve je vrchol zjavenia a uskutočňovania milosrdenstva. Preto sme sa v tejto práci zamerali na črtu milosrdenstva v živote Matky Alfonzy Márie a jej sestier.

Rehoľa bola založená ku cti Ježišovho a Máriinho Srdca. Uctievaním si Ježišovho Srdca sestry vyznávajú a uctievať Božie milosrdenstvo.

Ako poslanie rehole Matka zakladateľka určila konanie skutkov milosrdenstva. K tomu sú pobádaní všetci kresťania. Čo je špecifické pre SDR? Je to úmysel, s akým ich vykonávajú, a zdroj, ktorý im k tomu dáva silu. Odpoveď nájdeme v láske k blížnemu a v láske k Bohu. Na prehĺbenie tejto lásky, ktorá je jedna a nedelí sa, im po príklade Matky zakladateľky napomáha rozjímanie o Kristovom utrpení. V osobe tých, ktorým slúžia majú slúžiť samej osobe Ježiša Krista. Z jej Prvých pravidiel sme sa

---

¹⁸¹ Porov. *Konštitúcie a direktórium Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa*, 4.

dozvedeli, že pred každou službou odporúčala sestram modlitbu k milosrdnému Bohu a po činnosti prosbu o odpustenie, milosrdenstvo Boha a o spásu duší.

Spracovanie tejto práce nás obohatilo a osvetlilo črtu milosrdenstva v živote SDR, o ktorej sa špeciálne medzi sestrami nehovorí, ale je čitateľná z konkrétnych skutkov v ich živote. Zároveň vedie k zamysleniu sa nad tým, čo je pravým motívom nášho konania, čo mu predchádza a v čom je zavŕšené.

Obsah tejto práce nezahŕňa celú problematiku, ale je výzvou, aby sme boli ochotní prijať Božie milosrdenstvo, aby sme sa nechali obdarovať, naplniť, oživiť, očistiť. Prijat' ho znamená prijať uzdravenie, lásku, nový život, a tak budeme vtiahnutí do nikdy sa nekončiacich dejín spásy, do prúdu Božej lásky. Prijatá láska nás ťahá k ľuďom, k bližnému, ktorým je spolusestra vedľa mňa, dieťa, žena, muž, chorý, núdzny, osamelý.

Ku SDR patria dnes aj Laické členky, ktoré spolu so sestrami čerpajú z rovnakého duchovného prameňa. Bolo by zaujímavé pozrieť sa na to, ako oni pokračujú v odkaze milosrdenstva po stopách Matky Alfonzy Márie. Obohacujúcim by bolo hlbšie rozvinutie stretnutia Alžbety Eppingerovej s tajomstvom kríža, v ktorom objavila Božie milosrdenstvo. Tým by sme sa pozreli na možný spôsob sprítomňovania Kristovho života, prijatia utrpenia a kríža, ktoré je pre človeka veľmi náročné.

Nech slová duchovného otca Simonisa adresované sestram sú pre nás vzájomným povzbudením a výzvou k tomu, aby sme sa ochotne dali do rúk Božského Majstra, a tak boli nástrojom, prostredníctvom ktorého bude zviditeľnené Božie milosrdenstvo so svojím špecifickým menom Láska: „*V mojom srdci horí túžba, aby som vo Vás videl rehoľnice podľa Srdca Božského Vykupiteľa. Milujte svojich bližných, ako on nás miloval. Prial by som si, aby každý váš dom sa stal centrom, z ktorého do širokého okolia vyžaruje bliženecká láska. Vy všetky spolu, ale i každá zvlášť máte byť od hlavy až po päťu preniknuté milosrdnou láskou...*“¹⁸²

---

¹⁸² Slová tretieho superiora Kongregácie dcér Božského Vykupiteľa, abbé Ignáca Simonisa. Citované z BRAJEROVÁ, C., 150. výročie založenia Kongregácie. *150 rokov diela Matky Márie Alfonzy*, február 1999, s. 1. Časopis pre vnútornú potrebu Slovenskej provincie SDR.

BIBLIOGRAFIA

1 Pramene

1.1 Dokumenty Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa

BUSSON, C. I. *Príhovory: Ponaučenia našej ctihodnej zakladateľky Matky Alfonz-Márie nakoľko ich bolo možné zozbierať*. [Z nem. orig. prel. Johannes Loydl]. Kloster Maria Hilf Bühl, 1979.

Konštitúcie a direktórium Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa. Rím, 2003.

LUTTENAUER, J. *Myšlienky Matky Alfonzy Márie*. [Z nem. orig. *GEDANKEN VON MUTTER ALFONS - MARIA*, 1951 prel. sr. M. Júlia Zarembová]. Spišská Nová Ves: Slovenská provincia SDR, 2005. ISBN 80-969307-8-8.

Prvé pravidlá: diktované a stanovené ctihodnou zakladateľkou Matkou Alfonzou Máriou [online]. 1849 [cit. 2010-10-19]. Dostupné na Internete: <<http://www.sdr.sk/prve-pravidla>>.

REICHARD, J. D. *Život mladej Alžbety Eppingerovej: << ňou samou na prosbu spovedníka vyrozprávaný a ním napísaný >>1849*. Spišská Nová Ves: Slovenská provincia SDR, 2005. ISBN 80-969288-8-0.

1.2 Dokumenty Magistéria Cirkvi

BENEDIKT XVI. *Deus caritas est*. Encyklika *O kresťanskej láske* (zo dňa 25. decembra 2005). 1. vyd. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2006. ISBN 80-7162-594-9.

JÁN PAVOL II. *Dives in misericordia*. Encyklika *O Božom milosrdenstve* (zo dňa 30. decembra 1980). 1. vyd. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 1993. ISBN 80-7162-020-3.

JÁN PAVOL II. *Salvifici doloris*. Apoštolský list *O kresťanskom zmysle ľudského utrpenia* (zo dňa 11. februára 1984). Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 1998. ISBN 80-7162-243-5.

- JÁN PAVOL II. *Vita consecrata*. Posynodálna apoštolská exhortácia *O zasvätenom živote a jeho poslaní v Cirkvi a vo svete* (zo dňa 25. marca 1996). 2. vyd. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2001. ISBN 80-7162-341-5.
- JÁN PAVOL II. *Vykupiteľ človeka*. Encyklika (zo dňa 4. marca 1979). Rím: Slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda, 1980.
- Katechizmus katolíckej cirkvi*. [Z lat. orig. *CATECHISMUS CATHOLICAE ECCLESIAE*, vydaného vo Vatikáne v r. 1997 prel. Jozef Zlatňanský, Rudolf Blatnický a Ferdinand Javor]. 2. vyd. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 1999. ISBN 80-7162-259-1.
- PIUS XII. *Haurietis aquas*. Encyklika *O úcte k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu* (zo dňa 15. mája 1956). 1. vyd. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2009. ISBN 978-80-7162-800-2.
- Sväté písmo Starého i Nového Zákona*. 3. vyd. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2000. ISBN 80-7162-326-1.

2 Primárna literatúra

- CRISTIANI, L. *L'extatique de Niederbronn*. Paríž: Librairie Arthème Fayard, 1958.
- DIE SCHWESTERN VON GÖTTLICHEN ERLÖSER. *Vzácný kvet z Alsaska*. [Z nem. orig. *DIE KOSTABRE BLÜTE AUS DEM ELSAS, ELISABETH EPPINGER 1814-1867*, vydaného v Colmar v r. 1950 prel. sr. M. Katarína Krištofová]. Spišská Nová Ves: Slovenská provincia SDR, 2005. ISBN 80-969322-2-5.
- GUTH, A. K procesu blahorečenia Matky Alfonzy Márie. [Prel. sr. M. Katarína Krištofová]. In KOL. AUTOROV. *Matka Alfonza Mária Eppingerová*. Spišská Nová Ves: Slovenská provincia SDR, 2004. ISBN 80-969223-6-X.
- HERISSARD, D. (red.). *Entfache die Gnade Gottes Wieder, die dir zuteil geworden ist (2 Tim 1,6) I: Von Gott ergriffen*. Štasburg: Éditions du Signe, 1997. ISBN 2-87718-567-2.
- HERISSARD, D. (red.). *Entfache die Gnade Gottes Wieder, die dir zuteil geworden ist (2 Tim 1,6) IV: Gerufen, um gesandt zu werden*. Štasburg: Éditions du Signe, 1998. ISBN 2-87718-866-3.
- Kráčame spoločnou cestou: Duchovný profil M. Alfonzy Márie*. Určené pre vnútornú potrebu SDR.

- KRIŠTOFOVÁ, K., BRAJEROVÁ, C. a BUDICKÁ, C. *V službách Vykupiteľa: Dejiny Slovenskej provincie Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa*. Spišská Nová Ves: Slovenská provincia SDR, 2004. ISBN 80-969039-1-8.
- LÉON-DUFOUR, X. (red.). *Slovník biblickej teológie*. Zagreb: Kršćanska Sadašnjost, 1990.
- NAGEL, M. *Lebensquellen der Kongregation*. Oberbronn: Kongregation der Schwestern vom Göttlichen Erlöser (Niederbronner Schwestern), 1989.
- NIGG, W. *Nenápadná svätica*. [Z nem. orig. prel. Johannes Loydl]. Kloster Maria Hilf Bühl, 1979.
- PFLEGER, L. *Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa nazývaná Niederbronnské sestry: Príspevok k dejinám skutkov kresťanskej lásky najnovších čias* [online]. Freiburg im Breisgau: Herder und Co. G.m.b.H., 1921 [cit. 2010-10-19]. Dostupné na Internet: <<http://www.alfonzamariaeppinger.com/literatura.html>>.
- RICHOMME, A. *Matka Alfonza Mária*. Bratislava: Kongregácia sestier Najsvätejšieho Spasiteľa, 2000. ISBN 80-968315-1-8.
- SCHNEIDT, G. Poučenia o živote ctihodnej Matky Alfonzy Márie (Alžbeta Eppingerová). [Prel. sr. M. Petra Burejčáková]. In KOL. AUTOROV. *Matka Alfonza Mária Eppingerová*. Spišská Nová Ves: Slovenská provincia SDR, 2004. ISBN 80-969223-6-X.

3 Sekundárna literatúra

- Aktuality - Aktuality - Aktuality. *Spoj nás v jedno, Pane IX*, Rím - Generalát SDR 2008. Časopis pre vnútornú potrebu SDR.
- Apoštolát medzi Rómami. *Spoj nás v jedno, Pane IV*, Rím - Generalát SDR 2003, s. 19. Časopis pre vnútornú potrebu SDR.
- BRAJEROVÁ, C., 150. výročie založenia Kongregácie. *150 rokov diela Matky Márie Alfonzy*, február 1999. Časopis pre vnútornú potrebu Slovenskej provincie SDR.
- BRAJEROVÁ, M., Projekt Ukrajina - drogový závislí muži: Správa o práci Slovenskej provincie SDR na Ukrajine (Generálna kapitula 2005). *Spoj nás v jedno, Pane VII*, Rím - Generalát SDR 2006. Časopis pre vnútornú potrebu SDR.

- DUROSELLE, J. - B. *Dejiny Európy a Európanov*. [Z nem. orig. *EUROPA. EINE GESCHICHTE SEINER VÖLKER* vydaného v Mníchove v r. 2000]. 1. vyd. Bratislava: Fortuna Print, 2002. ISBN 80-88980-54-2.
- GRABNER, E., List generálnej predstavenej č. 91-1998. Rím, archív generalátu SDR.
- HABURAJOVÁ, M. a KURALI, D., Medzinárodné stretnutie formátoriek v Oberbronne, august 2009. *Spoj nás v jedno, Pane XI*, Rím - Generalát SDR 2010. Časopis pre vnútornú potrebu SDR.
- HERISSARD, D., 160 rokov Niederbronnskej kongregácie. Narodeniny. *Spoj nás v jedno, Pane XI*, Rím - Generalát SDR 2010, s. 20-21. Časopis pre vnútornú potrebu SDR.
- KUMOR, B. *Cirkevné dejiny novovek 1815-1914*. Levoča: Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka, 2003. ISBN 80-89170-00-5.
- List Posvätnej kongregácie pre rehoľníkov a sekulárne inštitúty v Ríme Nr. 5096/23 zo dňa 16.2.1924. Spišská Nová Ves - archív Slovenskej provincie SDR.
- Na miestach založenia...* [online, cit. 2011-02-16]. Dostupné na Internete: <<http://www.sdr.sk/spolocenstvo>>.
- POSPÍŠIL, C. V. *Jako v nebi tak i na zemi: Náčrt trinitárnej teologie*. 1. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007. ISBN 978-80-7195-123-0.
- POSPÍŠIL, C. V. *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel*. 3. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006. ISBN 80-7195-000-9.
- Priemyselná revolúcia* [online, cit. 2010-10-19]. Dostupné na Internete: <<http://www.gymza.sk/gymza/archiv/1D-dejepis/Priemyselná%20revolúcia.htm>>.
- Príprava na generálnu kapitulu 2005: pracovné podklady Téma 1 - charizma a spiritualita*. Rím - archív generalátu SDR.
- SIGETOVÁ, R., Nové apoštoláty v Slovenskej provincii: Útulok sv. Alžbety vo Vrúcku. *Spoj nás v jedno, Pane XII*, Rím - Generalát SDR 2011. Časopis pre vnútornú potrebu SDR.
- SMIRNOVA, N. A. (red.), *Dějiny světa VI*. Praha: Nakladatelství politické literatury, 1964.
- Správa o návšteve Ukrajiny od 23.11. do 2.12.2005. *Spoj nás v jedno, Pane VII*, Rím - Generalát SDR 2006. Časopis pre vnútornú potrebu SDR.
- ŠPIDLÍK, T. *Slyšet Boha v ranním vánku*. Kostelní Vydří: Karmelitánske nakladatelství, 2005. ISBN 80-7192-941-7.
- ŠPIRKO, J. *Cirkevné dejiny IV*. Faximilné vydanie.

TONDRA, F. *Morálna teológia I.: Princípy*. 1. vyd. Spišská Kapitula - Spišské Podhradie: Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka, 1994. ISBN 80-7142-023-9.

TRSTENSKÝ, F. Téma Božieho milosrdenstva na stránkach Svätého písma. In KOL. AUTOROV. *Prvý kongres apoštolov Božieho Milosrdenstva na Slovensku*. Košice: Harlequin, 2010. ISBN 978-80-89082-26-1.

Úplné znenie homílie pápeža Benedikta XVI. počas vešpier na Deň zasväteného života [online]. Vložené 2010-02-06. [cit. 2010-03-23]. Dostupné na Internete: <<http://www.radiovaticana.org/in1/Articolo.asp?c=355086>>.

ZOZNAM SKRATIEK

SDR - Congregatio Sororum a Divino Redemptore - Kongregácia Sestier Božského Vykupiteľa

Označenie biblických spisov prevzaté z vydania: *Sväté písmo Starého i Nového Zákona*.
3. vyd. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2000.